

Připravenost obyvatelstva na mimořádné události

Bc. Tomáš Fátor

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Tomáš Fátor
Osobní číslo: L21238
Studijní program: N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Připravenost obyvatelstva na mimořádné události

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte z dostupných zdrojů literární rešerši.
2. Vymezte základní pojmy a právní normy pro danou problematiku.
3. Zpracujte hodnocení současného stavu připravenosti obyvatelstva na mimořádné události v České republice.
4. Na základě výsledků dotazníkového šetření a dalších výzkumných metod zpracujte návrhy a doporučení ke zkvalitnění připravenosti obyvatelstva na mimořádné události.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. *Audit národní bezpečnosti* [online]. 2016 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/audit-narodni-bezpecnosti-151410/>.
2. HRADIL, Jaroslav, Otakar J. MIKA, Miroslav MUSIL, Bohuslav SVOBODA, Jakub RAK a Dušan VIČAR. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2018. ISBN 978-80-745-4774-4.
3. IOVINO, Ludovico, Mattia D'EMIDIO a Marco MODICA. Creating an Holistic Emergency Alert Management Platform. *Journal of Urban Technology* [online]. 2020, 27(2), 3-20 [cit. 2022-10-30]. ISSN 1063-0732. Dostupné z: doi:10.1080/10630732.2020.1717280.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **28. dubna 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 28. 4. 2023

Jméno a příjmení studenta: Bc. Tomáš Fátor

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá tématem připravenosti obyvatelstva na mimořádné události. Práce je rozdělená na část teoretickou a praktickou. V teoretické části je zpracována literární rešerše, kde je popsána nejvýznamnější literatura. Následující kapitoly se zabývají pojmy z dané problematiky, právními normami a nedílnou součástí jsou bezpečnostní dokumenty. V další části teoretické práce jsou popsány hrozby pro Českou republiku, složky integrovaného záchranného systému, výchova a vzdělávání obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatelstva a poslední kapitola se zabývá jednotným systémem varování a vyzoomění. V praktické části je stručně charakterizována Česká republika. Na danou problematiku je zvolen řízený rozhovor s odborníkem dané problematiky. Dále je vytvořen námět na cvičení hasičského záchranného sboru v Královehradeckém kraji. Na závěr práce jsou zmíněny návrhy na zlepšení dané situace.

Klíčová slova: ochrana obyvatelstva, připravenost obyvatelstva, mimořádná událost, Česká republika, dotazníkové šetření

ABSTRACT

The Master's thesis deals with the topic of population preparedness for emergencies. The thesis is divided into theoretical and practical parts. The theoretical part consists of a literature search, detailing the most important literature. The following chapters deal with the concepts of the subject, legal standards and safety documents, which form an integral part. The next section of the theoretical paper describes the threats to the Czech Republic, the emergency services, education and training of the population in the field of population protection, with the last chapter dealing with the United Alert and Notification System. The practical part briefly characterises the Czech Republic. A directed interview with a subject matter expert is chosen to cover the matter. Furthermore, a proposal for an exercise of the fire brigade in the Hradec Králové Region has been compiled. The paper concludes with suggestions for improving the current state of affairs.

Keywords: population protection, population preparedness, emergency, Czech Republic, questionnaire survey

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat mé rodině, spolužákům a přátelům za podporu při studiu. A v neposlední řadě panu profesorovi Ing. Dušanu Vičarovi, CSc. za rady, trpělivost a čas při zpracování diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	11
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE	12
3 POJMOVÝ APARÁT	16
4 PRÁVNÍ NORMY	18
5 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTY	20
5.1 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE	20
5.2 AUDIT NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI	20
5.3 ANALÝZA HROZEB PRO ČESKOU REPUBLIKU	21
6 CHARAKTERISTIKA HROZEB PRO ČESKOU REPUBLIKU.....	23
6.1 NATUROGENNÍ HROZBY	23
6.2 ANTROPOGENNÍ HROZBY.....	26
7 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY.....	27
7.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	27
7.2 OSTATNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	29
8 VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATELSTVA V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA	32
8.1 ZAMĚŘENÍ PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÉ ČINNOSTI	33
8.2 INSTITUCE PROVÁDĚJÍCÍ PREVENTIVNĚ VÝCHOVNOU ČINNOST	33
8.3 POMŮCKY K VÝUCE NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH ZA MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ	34
9 JEDNOTNÝ SYSTÉM VAROVÁNÍ A VYROZUMĚNÍ	36
10 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	39
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
11 CHARAKTERISTIKA ČESKÉ REPUBLIKY	41
11.1 CHARAKTERISTIKA KRÁLOVEHRADECKÉHO KRAJE.....	42
11.2 PŘÍKLADY MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ V KRÁLOVEHRADECKÉM KRAJI.....	43
12 NÁVRH TAKTICKÉHO CVIČENÍ SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU.....	47
13 ŘÍZENÝ ROZHOVOR.....	51
14 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	53
14.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	53
14.2 POROVNÁNÍ NÁZORŮ RESPONDENTŮ V ZÁVISLOSTI NA JEJICH POHLAVÍ.....	61
15 METODA WHAT-IF	70

16	VYHODCENÍ A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ	73
16.1	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	73
16.2	NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ DANÉ SITUACE	75
	ZÁVĚR	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	85
	SEZNAM OBRÁZKŮ	86
	SEZNAM GRAFŮ	87
	SEZNAM TABULEK.....	89
	SEZNAM PŘÍLOH.....	90

ÚVOD

S rozvojem technologií, růstem počtu obyvatel a náročnosti lidské civilizace se rizika ohrožení stále stupňují a zvětšují. Z počátku lidského dění se jednalo především o naturogenní hrozby a konflikty mezi lidmi, popřípadě mezi zvířaty o teritorium. Postupem vývoje společnosti přibývá spousta jiných faktorů, které ohrožují život, zdraví či majetek. Mezi nejčastější hrozby, které v současnosti ohrožují svět jsou povodně, požáry, zemětřesení, sucho a další naturogenní hrozby. Ovšem s přílivem technologií a náročnosti obyvatel přibývají i technogenní hrozby, které jsou mnohdy horší, jak naturogenní. Je velmi důležité, aby se kladl důraz na vzdělání, jak se proti těmhle hrozbám má člověk chovat, aby se dokázal postarat o sebe či o svoje blízké, rovněž o svůj majetek nebo o životní prostředí, které je bezesporu velmi důležité. Otázkou ale zůstává, zda je dnešní generace ochotna se těmto věcem vzdělávat.

Obyvatelé české republiky si často neuvědomují, v jakém prostředí žijí. Téměř každý den můžeme slyšet z televizních novin, zpráv, radiích nebo internetu o mimořádných událostech, které se staly. Je velmi důležité vědět, jak se u takto vážných situacích zachovat, jak ochránit svůj život, zdraví, majetek a životní prostředí. Lidé si některá rizika ani nechtějí připouštět a spoléhají především na integrovaný záchranný systém a pomoc od druhých. Pro bezpečné prostředí je ale zapotřebí, aby se k této problematice připojili všichni, ať už se jedná o studenty, seniory nebo o pracující občany. A přitom dnešní doba přináší mnoho vážných rizik. Změnou klimatu přibývají různé živelní pohromy, které se v dávné době vůbec neobjevovala. Je jen otázkou času, kdy obyvatelstvo na tyto hrozby nebude dostatečně připraveno anebo k těmto hrozbám bude přistupovat na lehkou váhu a může se stát katastrofa, kterou na světě zcela jistě nikdo nechce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Cílem teoretické části diplomové práce je zpracovat rešerši z dostupných zdrojů na danou problematiku, vysvětlit základní pojmy a právní normy.

Hlavním cílem diplomové práce v praktické části je zhodnotit současný stav připravenosti obyvatel na mimořádné události. K tomuto cíli je využita metoda dotazníkového šetření, která byla soustředěna na studenty středních škol a následně na výsledky navrhnout doporučená opatření.

K dílčím cílům, které byly určeny pro diplomovou práci jsou scénáře mimořádných události, které se staly v Královohradeckém kraji a následně na jeden scénář navrhnout cvičení pro základní složky integrovaného záchranného systému zejména pro Hasičský záchranný sbor České republiky.

Použité metody

Pro teoretickou a praktickou část diplomové práce byly využity metody:

- **Analýza dokumentů** – pro získání informací k teoretické a praktické části.
- **Literární rešerše a sběr dat** – čerpaly z aktuální odborné literatury, článků, webových stránek a zahraničních zdrojů.
- **Dotazníkové šetření** – byl využit pro zjištění současného stavu na středních školách.
- **Metoda What if** – následně navazuje na dotazníkové šetření metoda, co se stane když.
- **Syntéza** – postupné skládání dílčích cílů do jednoho celku.
- **Zhodnocení současného stavu** – zhodnotit výsledky dotazníkového šetření.
- **Metoda strategických scénářů** – vytvořit scénář cvičení pro Hasičský záchranný sbor.
- **Řízený rozhovor** – s vedoucím oddělení preventivně výchovné činnosti, odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení na MV-generální ředitelství HZS ČR.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

V diplomové práci je zpracován souhrn z nejužitečnějších zdrojů z dané problematiky. Zmíněny jsou zde pouze klíčové zdroje, z kterých diplomová práce čerpá nejvíce. Diplomová práce čerpá z bezpečnostních dokumentů, článků, ale je tu i významný podíl odborné literatury či oblast právních norem. Rovněž jsou zde internetové zdroje.

Právní normy

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v platném znění.

Zákon ujednává o povinnosti státu zajistit České republice (dále jen „ČR“) územní celistvost, ochrana demokratického základu a ochrana života, zdraví a majetkových hodnot. Rovněž jsou zde složky, které zabezpečují bezpečnost státu a zmiňuje nouzový stav, stav ohrožení státu a Bezpečnostní radu státu (Česko, 1998).

Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Zákon ve velké míře upravuje problematiku integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). Pro danou problematiku jsou v tomto oddíle rozděleny složky na základní a ostatní. Je zde i zahrnuta individuální ochrana. Mluví se zde o zásadách postupu při poskytování úkrytů a způsob a rozsah kolektivní ochrany obyvatel (Česko, 2000a).

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Zákon stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů. Územních a samosprávních celků. Povinnosti a práva fyzických a právnických osob při přípravě na krizové situace (Česko, 2000b).

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně souvisejících zákonů.

Tento zákon stanovuje opatření, která jsou přijímaná v případě vyhlášení krizových stavů a pro koho jsou tato opatření určena (Česko, 2000c).

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Ve třetí části se zmiňuje jednotný systém varování a vyrozumění. Rovněž jsou ve vyhlášce zmíněny například zásady postupu při poskytování úkrytů způsob a rozsah kolektivní a individuální ochrany obyvatelstva (Česko, 2002).

Bezpečnostní dokumenty

V České republice byly zpracovány bezpečnostní dokumenty jako Audit národní bezpečnosti, Analýza hrozeb pro Českou republiku a Bezpečnostní strategie. Všechny tyto tři dokumenty jsou podrobně popsány v kapitole 5.

Audit národní bezpečnosti

Audit národní bezpečnosti definuje bezpečnostní politiku státu a posuzuje odolnost ČR na aktuální bezpečnostní hrozby. Audit byl zpracován v roce 2016, celkově tvorba tohoto materiálu trvala přibližně rok a podílelo se na tom přibližně 120 expertů z celé ČR. Jeden z hlavních důvodů, proč byl tento bezpečnostní dokument vytvořen byla zhoršená bezpečnostní situace v Evropě. Tento dokument má celkově 142 stran (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Analýza hrozeb pro Českou republiku

Analýza hrozeb pro Českou republiku byla zpracována v roce 2015. Důvodem zpracování tohoto dokumentu jsou neustále rostoucí počet mimořádných událostí, ať už antropogenních či naturogenních. Z dalších důvodů byla skutečnost, že Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 přímo stanovila, že se tento dokument má zpracovat. Dokument má celkem 9 stran a na jeho tvorbě se podílely celkově 4 osoby, a to František Paulus, Antonín Krömer, Jan Petr a Jaroslav Černý. Každý z těchto osob pracuje u Hasičského záchranného sboru (dále jen „HZS“). Rovněž se na tvorbě podílela zástupci ministerstev (Analýza hrozeb pro Českou republiku, 2015).

Bezpečnostní strategie 2015

Historie bezpečnostní strategie z roku 2015 je velmi bohatá. První dokument byl vytvořen v roce 1993 a aktualizuje se přibližně každé 4 roky. Momentálně se chystá aktualizace současné Bezpečnostní strategie, které je již velmi zastaralá. Současná strategie má 24 stránek. Je to vládní dokument a byla sepsána ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentu České republiky (Bezpečnostní strategie České republiky, 2015).

Odborná literatura:

Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie

Kniha, která byla napsaná několika autory, jako jsou například pan Dušan Vičar, Jakub Rak, Miroslav Musil a dalších odborníků z praxe. Odborná monografie stanovuje základní informace z oblasti ochrany obyvatelstva na území ČR a jsou zde vypsány mimo jiné

i bezpečnostní hrozby, které hrozí ČR. Celkově tato publikace má 142 stran v diplomové práci byly využity zejména pojmy z této odborné monografie (Hradil et al., 2018).

Ochrana obyvatelstva Studijní materiál k modulu E

Dokument, který se zabývá v oblasti vzdělávání krizového řízení, pojednává o historii, legislativě k ochraně obyvatelstva v ČR, varování a vyrozumění, ukrytí, způsob a rozsah individuální ochrany a dalších témat, které souvisejí s ochranou obyvatelstva a krizového řízení (Martínek a Linhart a kol., 2006).

Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu

V tomto terminologickém slovníku jsou zmíněny všechny pojmy z oblastí krizového řízení, ochrany obyvatelstva ale rovněž je zde i oblast environmentální a plánování obrany státu. Terminologický slovník je stěžejní především v kapitole o pojmovém aparátu. Celkově má tento slovník 129 stran. Pojmy jsou v publikaci řazeny podle abecedy. Čerpány byly především pojmy z ochrany obyvatelstva a krizového řízení (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR: sborník z workshopu a semináře Protipovodňového vzdělávacího a výzkumného centra

Tento sborník je soubor přednášek z Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v souvislosti s řešením projektu „Protipovodňové vzdělávací a výzkumné centrum“. Tyto přednášky zpracovali dva autoři, a to Jana Soukopová a Jakub Dostál. Opírá se o hlavní témata jako jsou dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při povodních. Celkově tento sborník má 142 stran. V diplomové práci tato publikace byla využita z důvodu neziskových organizací (Dostál a Soukopová, 2014).

Internetové zdroje:

Mimořádná událost. Definice, druhy a řešení prostřednictvím IZS

Tento zdroj pojednává o definici mimořádné události, jaké jsou druhy mimořádných událostí. Rovněž jsou zde zmíněny základní a ostatní složky IZS (Mimořádná událost... 2022).

Postavení a úkoly

Článek mluví o základních povinnostech HZS ČR. Rovněž jsou zde zmíněny zákony a úkoly týkající se tohoto sboru (Postavení úkoly, © 2022).

Příprava dospělé populace

Článek na stránkách HZS ČR pojednává o činnosti Hasičského sboru ČR v rámci přípravy obyvatelstva na mimořádnou událost či krizovou situaci (Příprava dospělé populace, © 2022).

Výchova a vzdělávání dětí a mládeže

Tato stránka pojednává o výchově a vzdělávání dětí a mládeže, především na základních a středních školách. Jsou zde i způsoby, jak HZS ČR tuto problematiku vnímá a jakým způsobem tato školení na téma mimořádná událost a krizová situace probíhají (Výchova a vzdělávání dětí a mládeže, © 2022).

Varovné prvky

Článek pojednává o varovných prvcích, vyrozumívacích center a jaké jednotlivé prvky varování se nachází na území ČR (Varovné prvky).

Varování obyvatelstva v České republice

Tato webová stránka pojednává o historii jednotného systému varování a vyrozumění. Rovněž jsou zde zmíněny některé signály, které se nacházejí na území ČR (Varování obyvatelstva v České republice, 2022).

Přirozená povodeň

Na tomto portálu je vysvětlená mimořádná událost přirozená povodeň. Její způsob výskytu, pravděpodobnost výskytu, a další vlivy této mimořádné události (Přirozená povodeň, © 2020).

3 POJMOVÝ APARÁT

V souvislosti s připraveností osob na mimořádnou událost, je nezbytné zmínit a definovat některé základní pojmy, které se rovněž zmiňují v práci. Mezi tyto pojmy lze zařadit:

Hrozba

Podmíněný proces, který je přírodní či způsoben člověkem. Zdroj hrozby, se může náhodně nebo záměrně aktivovat a tím vzniknou škody, hrozba je zdrojem rizika. (Terminologický slovník pojmů, 2016). Mezi další definice hrozby lze chápat jako hrozba míra pravděpodobnosti vzniku mimořádné události (Hradil et al., 2018).

Riziko

Pravděpodobnost, že vznikne událost, kterou lze považovat z oblasti bezpečnosti za nežádoucí. Riziko vždy odvodit z dané konkrétní hrozby. Pravděpodobnost lze posoudit na základě analýzy rizik (Terminologický slovník pojmů, 2016). Riziko rovněž definovat jako nejistý výsledek, který má možnost, že vznikne nežádoucí stav (Rizika (Risks), 2016).

Nebezpečí

Představuje potencionální nebezpečí, které může poškodit majetek, životní prostředí či způsobit újmy na životech (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Ohrožení

Je potencionálně nebezpečná událost jev či činnost, která může působit na osoby, majetek, životní prostředí a majetek negativním způsobem. Ohrožení může mít původ přírodního charakteru nebo vyvolané lidským procesem (Terminologický slovník pojmů, 2016). Mezi další definice lze zařadit. Stav systému, který lze vzniknout v důsledku existence potencionálního narušení bezpečnosti. Riziko rovněž působí proti zájmům subjektu v konkrétní situaci (Šimák et al., 2005).

Mimořádná událost

Událost či situace způsobená činností člověka nebo přírodními vlivy. Tyto vlivy mohou ohrozit životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Mimořádná událost vyžaduje k odvrácení záchranné a likvidační práce (Terminologický slovník pojmů, 2016; (Jandáková, Fiala a Vilášek, 2020).

Krizová situace

Vzniká, pokud je narušena kritická infrastruktura nebo jiné nebezpečí. Pro zvládnutí krizové situace je zapotřebí vyhlásit krizový stav (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Ochrana obyvatelstva

Spočívá v plnění civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu ale rovněž mimo něj. Jedná se především o evakuaci, vyrozumění, varování, ukrytí (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Evakuace

Je souhrn opatření zabezpečující přemístění osob, zvířat, ale rovněž věcných prostředků z místa, kde vznikla mimořádná událost nebo krizová situace. Evakuuje se do místa bezpečného, kde je zajištěno stravování a náhradní ubytování (Terminologický slovník pojmů, 2016). Přičemž zahraniční zdroje pojem evakuace definují jako přesun z nebezpečného místa do bezpečného (Cambridge Business English Dictionary, 2011).

Vyrozumění

Souhrn opatření, které zabezpečují včasné předání informací o vzniklé mimořádné události. Vyrozumění se dostává k právnickým, fyzickým osobám a orgánům krizového řízení, podle krizových a havarijních plánů (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Varování

Opatření, které za včas upozorní obyvatelstvo na mimořádnou událost. Zahrnuje varovný signál, po jehož tónu je realizováno informování o vzniklé mimořádné události (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Ukrytí obyvatelstva

Využití úkrytu nebo jiných prostorů k ochraně proti světelného, tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem, chemickými nebo biologickými látkami a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení. Zejména se využívají stálé a improvizované úkryty (Terminologický slovník pojmů, 2016).

Integrovaný záchranný systém

Koordinovaný postup složek integrovaného záchranného systému na mimořádnou událost a při provádění záchranných a likvidačních pracích (Špaček, 2009).

4 PRÁVNÍ NORMY

O ochraně obyvatelstva (dále jen „OO“) pojednává v ČR balíček krizových zákonů, který byl přijat v roce 2000. V České republice se nachází tři nejvyšší právní normy, které upravují OO. Jedná se o Listinu základních práv a svobod, ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a ústavní zákon č. 2/1993 Sb.

Právní normy vztahující se k ochraně obyvatelstva

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v platném znění.

Mezi základní ustanovení v tomto zákoně jsou, že zajišťuje územní celistvost ČR, ochrana demokratických základů, ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot jsou základní povinnosti státu (Česko, 1998).

Bezpečnost samostatného státu zajišťují ozbrojené síly, záchranné sbory, havarijní služby a ozbrojené bezpečnostní sbory. Pro samotnou bezpečnost je rovněž důležité, aby se zapojili všichni občané ČR. Tento zákon také jedná o nouzovém stavu a stavu ohrožení státu a o Bezpečnostní radě států (Česko, 1998).

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

V tomto zákoně se pojednává o úkolech orgánů při přípravě mimořádné události (dále jen „MU“) a při likvidačních a záchranných prací. Rovněž stanovuje organizaci při záchranných a likvidačních pracích na místě zásahu. V neposlední řadě stanovuje povinnosti právnických a fyzických osob při MU (Česko, 2000a).

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

Zákon o krizovém řízení pojednává o stavu nebezpečí, orgánech krizového řízení, bezpečnostní rady, územní správní úřady a krizových štábech. Rovněž je v zákoně definováno, co je kritická infrastruktura, subjekt, plán krizové připravenosti a o povinnostech právnických a fyzických osob při krizových situacích (Česko, 2000b).

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů.

Zejména stanovuje působnost orgánů a hospodářských opatření pro krizové stavy. (Česko, 2000c)

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

Stanovuje činnost složek IZS při zásahu u mimořádné události. Stanovuje pravomoc velitele zásahu na místě MU. Jednotlivé úrovně koordinace složek při zásahu, členění místa zásahu, schvalování havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu a zásady komunikace v IZS (Česko, 2001).

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Vyhláška stanovuje postup při zřizování civilní ochrany, personální složení věcné prostředky zařízení civilní ochrany. Rovněž jsou zde koncové prvky varování a vyrozumění (Česko, 2002).

Zákon č. 273/2008 Sb., Zákon o Policii České republiky.

Zákon o policii stanovuje postavení a činnost Policie České republiky (dále jen „PČR“), jejich pravomoci a povinnosti příslušníku ke službě u PČR (Česko, 2008).

Zákon 374/2011 Sb., Zákon o zdravotnické záchranné službě

Zákon o zdravotnické záchranné službě stanovuje vymezení zdravotnické služby, obecné pojmy, traumatologický plán, složení výjezdových skupin a působnosti ministerstva a kraje (Česko, 2011).

Zákon č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.

Tento zákon o HZS ČR stanovuje postavení a úkoly, organizaci, povinnosti zaměstnanců a práci s informacemi (Česko, 2015).

5 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTY

Pro Českou republiku byly zpracovány dokumenty jako Audit národní bezpečnosti, Analýza hrozeb pro ČR a Bezpečnostní strategie 2015, kde se charakterizují bezpečnostní hrozby.

5.1 Bezpečnostní strategie

Bezpečnostní strategie se řadí mezi základní vládní dokumenty. Dokument byl zpracován ve společné spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentu ČR. Rovněž se na bezpečnostní strategii podíleli zástupci státní i nestátní bezpečnostní sféry. Soubor byl přijat usnesením vlády č. 79 ze dne 4. 2. 2015. Bezpečnostní strategie z roku 2015 ve velké míře navazuje na předchozí Bezpečnostní strategii z roku 2011 (Bezpečnostní politika).

Východiska bezpečnostní strategie

Hlavním úkolem, kterou vláda ČR a příslušných samosprávních celků jsou zajistit bezpečnost obyvatel, demokratických základů, územní celistvosti a v neposlední řadě obranu svrchovanosti. V České republice je bezpečnost stahována k ochraně zdraví, života, svobody, lidské důstojnosti a majetku. Bezpečnost se zároveň posiluje tím, že se každý občan ČR zapojuje k dodržování zákonů (Bezpečnostní strategie České republiky, 2015).

Bezpečnostní zájmy České republiky

V České republice jsou tři stupně bezpečnostních zájmů:

- životní zájmy,
- strategické zájmy,
- další významné zájmy (Bezpečnostní politika).

5.2 Audit národní bezpečnosti

Audit národní bezpečnosti byl vytvořen na základě předsedy vlády. Expertní skupina v lednu 2016 vytvořila osnovu deseti hrozeb, z které byl následně vytvořen materiál. Cílem auditu je zjistit, zda ČR je schopna identifikovat danou bezpečnostní hrozbu a jestli dokáže reagovat na danou situaci, kterou je potřeba vyřešit. Dalším významným cílem Auditů je podívat se na hrozby změněnou bezpečnostní optikou, hledat průniky, vymezit míru závažnosti novým přístupem. Každá kapitola má tyto otázky:

- „Je stávající legislativa dostatečná?“

Každá kapitola má tyto otázky:

- *Má stát k dispozici dostatečné kapacity?*
- *Má stát reálnou schopnost přijímat příslušná opatření a konat v okamžiku, kdy je to potřeba?*“ (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Audit národní bezpečnosti byl vytvořen více než sto kvalifikovaných odborníků, které byly rovněž rozděleny podle svých schopností. Tito odborníci měli především za úkol vytýčit ty nejzávažnější hrozby pro naši zemi. Nebylo v úmyslu rozepisovat detailně jiná témata. Výsledek má tudíž obecný charakter a označuje pouze, které řešení má vláda vybrat. Velká výhoda tohoto materiálu je, že je velmi stručný a snadný pro orientaci. Materiál je proto vhodný i pro širokou veřejnost, která se v dané problematice nepohybuje. Plní takzvanou informační úlohu. Veřejnost by měla vědět, jaké hrozby společnost čeká na území ČR a na co je stát povinen se připravit. Ovšem ze strategických či taktických důvodů nelze poskytovat informace v přímém detailu. Proto je práce napsaná tak, aby nastínila pouze daný problém, ale nebyl to návod pro potencionálního útočníka. Struktura kapitol je taková, že dané téma se skládá z několika částí:

- *popisu a evaluace hrozby a rizik z ní vyplývajících pro ČR,*
- *výčtu odpovědných institucí v rámci bezpečnostního systému ČR a základních nástrojů (legislativa, strategie, koncepce) pro eliminaci hrozeb a rizik* (Audit národní bezpečnosti, 2016),
- *SWOT analýzy dané oblasti a na závěr konkrétních doporučení pro vládu k posílení odolnosti.* (Audit národní bezpečnosti, 2016).

5.3 Analýza hrozeb pro Českou republiku

Každá hrozba svým účinkem nějakým způsobem ohrožuje obyvatelstvo, proto je nesmírně důležité, aby se složky bezpečnostního systému dokázaly adaptovat na tyto rostoucí hrozby. Hrozby se na sebe mohou vázat a tím dopad na společenské zájmy zvyšuje nebezpečí pro společnost. Antropogenních a naturogenních hrozeb neustále přibývá, tím nabývá na významu, aby se cílilo ke snížení těchto hrozeb. K tomuto byl vytvořen dokument Analýza hrozeb pro ČR, který má klíčový význam (Analýza hrozeb pro Českou republiku, 2015).

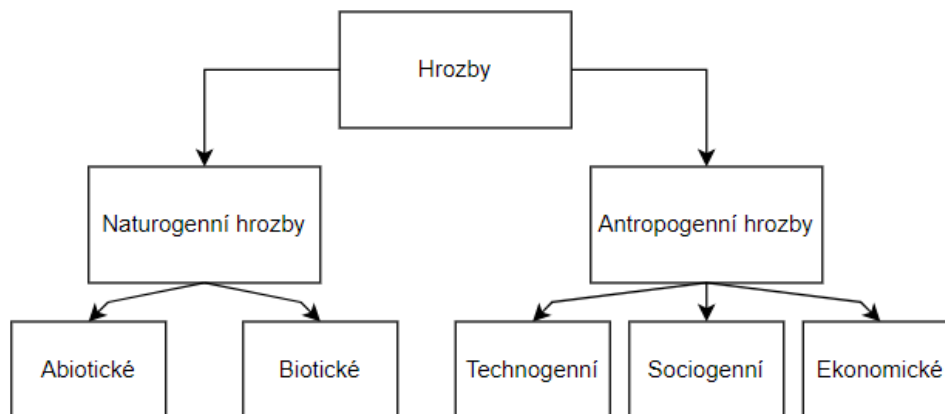
V koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 bylo přijaté usnesení Vlády ČR z roku 2013, který měl následující úkol: „Zpracovat analýzu hrozeb pro Českou republiku a její závěry promítnout do metodických a strategických materiálů v oblasti bezpečnosti státu.“ Termín pro dokončení tohoto dokumentu byl do konce roku 2016: Tento úkol dostalo Ministerstvo vnitra společně se všemi dotčenými ministerstvy a dalšími správními úřady. Úkol byl rozdělen do dvou oblastí. První oblast byla analýza v širším smyslu. Součástí toho je identifikace hrozeb, analýza, následuje hodnocení a také je určena úroveň rizika těchto nežádoucích jevů. Druhá část je věnována shrnutí získaných dat do dokumentů pro zajišťování bezpečnosti ČR. Tato druhá část je předložením závěrečným shrnutím realizovaných v rámci první části, kde jsou rovněž dosažené výsledky. Zahrnuty jsou i obecná východiska etapy plnění úkolů. (Analýza hrozeb pro Českou republiku, 2015).

Za účelem provedení analytických činností byla v působnosti gesčního Ministerstva vnitra ustavena pracovní skupina složená ze zástupců HZS ČR. Na výsledku Analýzy se rovněž podíleli zástupci ministerstev a dalších správních úřadů, jako jsou:

- Ministerstvo vnitra – odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality,
- Policejní prezidium,
- Ministerstvo zdravotnictví,
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost,
- Správa státních hmotných rezerv,
- a další (Analýza hrozeb pro Českou republiku, 2015).

6 CHARAKTERISTIKA HROZEB PRO ČESKOU REPUBLIKU

Hrozby lze rozdělit do několika skupin. První skupinou, kterou MU může vzniknout jsou činnosti způsobené člověkem neboli antropogenní. Další jsou naturogenním vlivem a v neposlední řadě s činností výkonem práce. Na obrázku číslo 1 je podrobnější dělení hrozeb. V České republice se vyskytují tyto MU, které mají nepřijatelnou úroveň rizika. (Mimořádná událost... 2022; Iovino, D'Emidio & Modica, 2020).

Obrázek 1 Dělení hrozeb Zdroj: (Audit národní bezpečnosti, 2016).

6.1 Naturogenní hrozby

U naturogenních hrozbách nelze omezit riziko vzniku. Lze je pouze monitorovat a předvídat. Proto je důležité, aby se stát nýbrž celý svět adaptoval na změnu klimatu a dokázal zmírnit škody a minimalizoval lidské a finanční ztráty (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Povodeň, přívalová povodeň, vydatné srážky

Povodně vznikají zpravidla přívalovým deštěm, vytrvalým deštěm a s kombinací se suchou půdou dokážou způsobit velké škody na majetku. V zimních měsících povodně vznikají táním sněhu a ledu. Vlivem povodní vznikají ztráty na životech, zdraví, majetku, ale i na životním prostředí. Povodně mají zpravidla za následek další MU a tím je znečištění půdy. Povodně lze rozdělit na dvě kategorie, těmi jsou povodně přirozené a zvláštní (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Přirozená povodeň

Přirozená povodeň vzniká zpravidla u záplavových území, zejména blízko koryt, kde hrozí zvýšení hladiny řeky. Oblast, kde voda nemůže samovolně odtéct či je odtok nedostačující. Povodeň, vzniká dlouhým intenzivním deštěm, táním sněhu či ledu a přívalovým deštěm (Přirozená povodeň, © 2020).

Zvláštní povodeň

Zvláštní povodeň vzniká zpravidla umělými vlivy. Zejména se jedná o poruchy výpustného zařízení, vypouštěním vody či protržením vodní nádrže. Důsledkem bývají technické příčiny, silné zemětřesení, teroristické útoky či válečný konflikt. V České republice se takových míst, kde hrozí zvláštní povodeň nachází několik. Mezi nejznámější přehrady se řadí přehrada Orlík, Lipno, Švihov či Slapy. Zvláštní povodeň se řadí mezi antropogenní hrozby (Zvláštní povodeň, 2022; Jezzina, 2020).

Dlouhodobé sucho

Z hlediska klimatu je sucho ve světě normální a zcela jistě to k našemu světu náleží, tento jev souvisí s fluktuací klimatu. Vzniká v důsledku dlouhého deficitu srážek a nadměrným teplotám, která z důsledku klimatických změn stále stoupají. Rovněž přibývá sucho z důsledku stálého ničení infiltrační schopnosti krajiny. Sucho má za následek například poničení lesních porostů či zemědělských kultur. Hlavní problém je především nedostatek vody pro obyvatelstvo, které je ohroženo na životech (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Požár v přírodě

Jako požár lze definovat vše co je nežádoucí hoření a hrozí při něm zranění či usmrcení osob, zvířat, majetku a narušení životního prostředí.

Pod lesním požárem se kvalifikuje každý požár, který vznikl v lese. Lesní požár likviduje především lesní porosty, keře ale rovněž stavby, které se vyskytnou v blízkosti požáru. Lesní požáry se velice složitě likvidují, na závislosti terénu, větru a dalších klimatických odvětví. Mezi nejznámější lesní požáry v ČR se bezpochyby řadí požár v Českosaském Švýcarsku.¹ Lesní požáry se dělí do tří skupin, pozemní, podzemní, a korunové požáry. Nejnebezpečnější požár z důsledku špatného hašení je požár korunový (Požár v přírodě, © 2021).

Extrémně vysoké teploty

Extrémně vysoké teploty ohrožují kritickou infrastrukturu. Tepelnou změnou materiálu jsou ohroženy například železnice. Dalším problémem je vypařování vody z řek, což může mít za následek nedostatek vody pro chlazení strojů, které potřebují tuto chladicí metodu.

¹ Požár vznikl 23. července 2022, požár zasáhl přibližně 1600 ha plochy, pro jeho likvidaci se zúčastnilo přibližně 700 osob a desítky kusů techniky. Požár se podařilo uhasit 12. srpna 2022 (V Českém Švýcarsku se vážně zranil hasič, spadl ze skály, 2022).

Tato mimořádná událost rovněž ohrožuje životní prostředí, které potřebuje zcela jistě vodu, stejně jako samotné obyvatelstvo na planetě (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Extrémní vítr

Extrémní vítr se v našem podnebí vyskytuje zpravidla v zimní polovině roku a letní polovině roku. Extrémní vítr má především vliv na dopravu, životní prostředí, například na lesy, které mohou být z důsledku větru poškozené. Rovněž je zde v ohrožení rozvodová síť. Z extrémního větru hrozí vzniknutí tornáda. Nejničivější tornádo vzniklo na území ČR 24.6.2021 o síle F4² (Audit národní bezpečnosti, 2016; Jih Moravy..., © 2011).

Epidemie – hromadné nákazy

Podle německého Červeného kříže se pod epidemií rozumí rychlý regionální šíření patogenu, kdy počet nemocných přichází po velmi krátkém čase. Epidemie se vyskytuje v rámci regionů či skupiny zemí. Jednou ze známých epidemií byla Ebola (Moser, 2022).

U Epidemie nelze stanovit dopad na kritickou infrastrukturu, protože se vše odvíjí od dané infekce, látky, léků, možnosti léčby, počty pacientů. V České republice se epidemie vyhláší po 1600 až 1800 zasažených chřipkou na 100 000 obyvatel. rovněž zde závisí i na faktech jako jsou úmrtnost, infekčnost a další (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Epifytie – hromadné nákazy polních kultur

Pod pojmem epifytie je nákaza, která zasáhne zemědělské plodiny či lesní kulturu. Doba trvání závisí na tom, kdy se provedou účinná opatření či likvidace plodin (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Epizootie – hromadné nákazy zvířat

Epizootie se rozumí onemocnění zvířat na značném území kraje či státu za určité časové období. Jedním z charakteru této nákazy jsou vysoká nemocnost a rychlé šíření. V České republice se nejčastěji vyskytuje mor prasat nebo ptačí chřipka. Pokud se tato onemocnění vyskytnou na území ČR či v sousedních zemích, je zapotřebí udělat opatření (Audit národní bezpečnosti, 2016).

² Fujitova stupnice, existuje 6 stupňů od F0 až po F5 (Rusnoková, © 2011).

6.2 Antropogenní hrozby

Počty MU a jejich závažnost dopadů se stále zvyšuje. Nicméně s dobře nastavenými opatřeními jde antropogenním hrozbám předcházet (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení

Únik látky je chápán tak, když dojde ke ztrátě kontroly na zařízení nebo dojde k explozi. Důsledkem exploze, zpravidla vzniká požár. Uniklá látka se projevuje na obyvatelstvo, ale rovněž i na životní prostředí. Při značném úniku, lze hovořit o krizové situaci. Následek může být buď bezprostředním účinkem či dlouhodobým účinkem. Riziko ovšem nezáleží jenom na technické závadě. Havárie rovněž může vzniknout při nakládce či vykládce nebezpečné látky. Každá látka má svoje pravidla, jak se s ní může zacházet, proto je velmi důležité, aby subjekt, který s látkou pracuje, byl řádně proškolen (Únik nebezpečné látky, 2021).

Radiační havárie

Jak nakládat se zdroji, kde je radiační materiál je stanoven v zákoně 263/2016 Sb. Atomový zákon a jeho předpisy. Na území ČR je Státní úřad pro jadernou bezpečnost³, který vykonává dozor v oblasti jaderné bezpečnosti a hodnotí radiační situaci (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu

Narušení pitné vody nemusí mít vliv pouze na obyvatelstvo, ale rovněž na místa, kde využívají pitnou vodu k výrobě potravin, zemědělství a další. Zpravidla dochází narušení pitné vody s jinou MU. Pokud je narušena vodovodní síť, tak tuto skutečnost má na starost vlastník či provozovatel náhradním zásobováním. Dodávky pitné vody jsou stanoveny v havarijním nebo krizovým plánu (Audit národní bezpečnosti, 2016).

Narušení dodávek potravin velkého rozsahu

V současné době není pravděpodobné, že by tato mimořádná událost vznikla, protože je zde velké množství výrobců, distributorů, které mají toto odvětví na starosti. Ovšem může vzniknout na bázi sekundárního, jako následek jiné události (Audit národní bezpečnosti, 2016).

³ Státní úřad pro jadernou bezpečnost je ústředním orgánem státní správy. Sídlo má v Praze a v čele tohoto úřadu je předsedkyně Ing. Dana Drábová Ph.D. (Úvod, 2022).

7 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

Pod pojmem IZS se rozumí „*Koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.*“ (Česko, 2000a).

V České republice se IZS dělí na základní složky a ostatní složky.

7.1 Základní složky integrovaného záchranného systému

Mezi základní složky IZS se řadí:

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie České republiky (Špaček, 2009).

Hasičský záchranný sbor České republiky

Mezi základní složkou je HZS ČR, je to hlavní koordinátor těchto složek. Na místě zásahu, pokud zasahuje více složek IZS, tak velitel zásahu je vždy z jednotky HZS ČR (Špaček, 2009).

Velitel zásahu

Velitelem zásahu je vždy první jednotka HZS ČR, která přijede na místo zásahu, pokud nepřevzme velitelství jiná jednotka s právem přednosti. Velitel zásahu má oprávnění: (Špaček, 2009).

- požádat o osobní pomoc fyzickou osobu,
- požádat o věcnou pomoc fyzické nebo právnické osoby,
- vstoupit na pozemek či nemovitost k zdolání požárů,
- aby se osoby z místa zásahu odebraly do místa bezpečného,
- rozdělit jednotky a určit vedoucí skupiny,
- zakázat vstup na místo zásahu,
- vyzvat právnické či fyzické osoby k osobní nebo věcné pomoci,
- a další (Špaček, 2009).

Hasičský záchranný sbor České republiky je součástí Ministerstva vnitra ČR, který rovněž řídí záchranné sbory krajů, záchranný útvar a školu. V současné době k datu 27.12.2022 je generálním ředitelem HZS ČR pan genpor. Vladimír Vlček. Mezi poslání, co má HZS ČR za úkol je chránit životy, zdraví, majetek, životní prostředí před požáry a poskytnout pomoc při dalších MU. Na následujícím obrázku lze vidět statistiky HZS ČR za rok 2022 (Postavení a úkoly, © 2022).

Obrázek 2 Statistika HZS Zdroj: (Statistická ročenka HZS České republiky, 2022)

Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Mezi základní poslání Zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) je poskytnout přednemocniční ošetření, a to na místě zásahu, tak i během přepravy. V případě potřeby je na ZZS tísňové číslo 155. Poskytovatel ZZS je povinen zpracovat traumatologický plán, který se nejméně jednou za dva roky aktualizuje (Zdravotnická záchranná služba, 2020). V každém kraji má ZZS krajské zdravotnické operační středisko, kde operátoři zajišťují příjem a vyhodnocování hovorů. Každá část v ČR má pokrytí ZZS do 20 minut. Zdravotnická záchranná služba má dva druhy výjezdů. Rychlá lékařská pomoc, kde je lékař a rychlá zdravotnická pomoc kde je zdravotnický záchranář (Franěk).

Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen „PČR“) je ozbrojený bezpečnostní sbor. Je podřízena Ministerstvu vnitra ČR. Policie České republiky se člení na Policejní prezidium ČR, útvary

s celostátní působností, krajská ředitelství, útvary zřízené v rámci krajského ředitelství. Policie České republiky má za úkoly:

- chrání bezpečnost osob a majetku,
- zajišťují veřejný pořádek,
- vede boj proti terorismu,
- odhaluje přestupky,
- plní úkoly státní správy,
- vyhledává celostátní pátrání,
- zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů a dalších objektů,
- dohlíží na plynulost silničního provozu,
- vede evidenci trestných činů,
- v určitém rozsahu chrání hranice,
- zajišťuje ochranu jaderných zařízení,
- a další (Česko, 2008).

7.2 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

Mezi ostatní složky IZS se řadí:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Ostatní složky poskytnou pomoc v případě, že základní složky na danou MU či krizovou situaci nezvládají a požádají pomoc, podle dohody o plánované pomoc na vyžádání⁴ (Plánovaná pomoc na vyžádání, © 2022).

Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

Ozbrojené síly se člení na Armádu České republiky, Hradní stráž a Kancelář prezidenta republiky. Pro záchranné a likvidační práce se zpravidla využívá pouze Armáda České republiky. V jejím čele je pan generálmajor Karel Řehka. Ačkoliv je Armáda České republiky řazena mezi ostatní složkou IZS, tak disponuje velmi kvalitní technikou, která je na určitých MU nezastupitelná a velmi prospěšná k zvládnutí MU. K nasazení může poskytnou chemiky, ženisty, různé druhy techniky, jako jsou vrtulníky a další. V neposlední řadě disponuje náhradním ubytováním, stravování či ochranu kritické infrastruktury (Vilášek, Fiala a Vondrášek, 2014).

Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory

Mezi tyto sbory se řadí Celní správa a Vězeňská služba a justiční stráž. Celní správa se zejména zapojuje ve spolupráci s PČR, kde vykonává dohled nad objekty, zabezpečuje veřejný pořádek a další. Vězeňská služba stejně jako Celní správa funguje s PČR. Plní úkoly s ostrahou objektů při vyhlášení krizových stavů (Vilášek, Fiala a Vondrášek, 2014).

Ostatní záchranné sbory

Mezi tyto sbory se řadí především báňská záchranná služba, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, horská služba a další neziskové organizace, které mohou pomoc při záchranných a likvidačních pracích. Báňská záchranná služba se specializuje především na záchrany v podzemí či v pracích ve výškách a dalších extrémních podmínkách. Plní další úkoly, které vyplývají ze zákona 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému. (Vilášek, Fiala a Vondrášek, 2014).

Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím

Tyto organizace poskytují především dobrovolnou humanitární pomoc při rozsáhlých MU (Dostál a Soukopová, 2014).

⁴ Plánovaná pomoc na vyžádání je předem dohodnutý písemný dokument. Tato dohoda pomáhá obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra a základním složkám IZS. Zpravidla se jedná o pomoc při provádění záchranných a likvidačních prací (Plánovaná pomoc na vyžádání, © 2022).

Orgány ochrany veřejného zdraví

Orgány ochrany veřejného zdraví se využívají v případě epidemie nebo pandemie. Mezi ně se řadí například krajské hygienické stanice, ministerstvo zdravotnictví a další. Jejím cílem je zamezit šíření infekčních nemocí (Vilášek, Fiala a Vondrášek, 2014).

Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby

Služby se vyznačují zpravidla jako právnické osoby. Může s nimi být uzavřena dohoda o věcné či osobní pomoci. Lze je využít i bez případné dohody, pokud například velitel zásahu požádá o pomoc. Mezi tyto služby se řadí plynárenství, energetika, poskytovatelé odborné pomoci, vodárenství a další. Mezi jejich práci se považuje zpřístupnit pitnou vodu, zamezit úniku plynu či zprovoznit energii (Vilášek, Fiala a Vondrášek, 2014).

Zařízení civilních ochran

Mezi civilní ochranu řadíme proškolené civilní obyvatelstvo či skupinku lidí, které zabezpečují opatření. Spolupracují zejména s jednotkami požární ochrany. Rovněž mohou pomáhat s likvidačními a záchrannými pracemi. Mezi tyto zařízení řadíme:

- zajištění evakuace,
- poskytování první pomoci,
- dekontaminace osob a oděvů,
- nouzové zásobování vodou,
- dekontaminace terénu,
- a další (Vilášek, Fiala a Vondrášek, 2014).

8 VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ OBYVATELSTVA V OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA

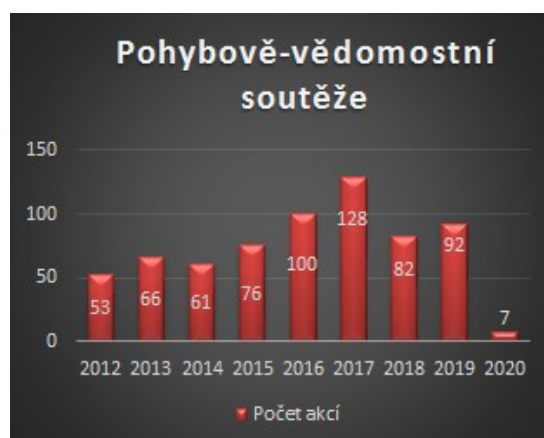
Hasičský záchranný sbor České republiky společně s pedagogy usiluje o přípravu budoucí generace k tomu, aby se dokázala o sebe, ale i o svoje blízké postarat. Je třeba si uvědomit, že osoby mají svoji bezpečnost ve vlastních rukou, proto je velmi důležité, aby mládež věděla, co dělat v případě krizové situace (Výchova a vzdělávání dětí a mládeže, © 2022).

Akce pro veřejnost

Úkolem HZS ČR je vzdělávat obyvatelstvo pomocí všech prostředků jako jsou například media. Vzdělávání probíhá na celostátní úrovni, ale především se soustředí na regionální úroveň. Jedná se o téma v oblasti ochrany obyvatelstva, požární prevence, IZS a další. Pravidelně se daná témata objevují v časopisech, televizním vysílání ale rovněž v rozhlasu. V poslední době s rozvojem technologií a dostupnosti k sociálním sítím se rovněž vzdělává na Facebooku, YouTube, Twitteru. Hasičský záchranný sbor České republiky pořádá každoročně i osobní setkání, kde rovněž vzdělávají obyvatelstvo v tom, jak se mají při různých situacích chovat. Mezi takové dny se řadí například Den dětí, Den tísňové linky 112, Den požární prevence. Na těchto dnech se ovšem nepodílí jen HZS ČR, ale i ostatní základní složky IZS, neziskové organizace a v neposlední řadě kraje či obce. Hasičský záchranný sbor České republiky pořádá i pohybově-vědomostní soutěže. V následujícím grafu číslo 1 a 2 se nachází počet účastníků a počet akcí. Jedná se o statistiku od roku 2012 do roku 2020. Rok 2020 je bohužel méně aktivní z důvodu pandemie COVID-19 (Příprava dospělé populace, © 2022).

Graf 2 Počet účastníků
Zdroj: Příprava...© 2022

Graf 1 Počet akcí
Zdroj: Příprava...© 2022

8.1 Zaměření preventivně výchovné činnosti

Zaměřením preventivně výchovné činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva se opírá zejména o tyto základní témata:

- evakuace, evakuační zavazadlo,
- improvizované ukrytí,
- poskytování první pomoci,
- čísla tísňového volání,
- improvizovaná ochrana,
- použití hasicích přístrojů atd. (MARTÍNEK a LINHART a kol., 2006)

8.2 Instituce provádějící preventivně výchovnou činnost

Na území ČR provádí preventivně výchovnou činnost hned několik orgánů. Na samotném začátku je Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen MV-GŘ HZS ČR). Dále to spadá pod HZS ČR krajů, obcí a obecních úřadů. Rovněž tuto činnost provádí fyzické, právnické osoby a další organizace, které se zajímají o OO (Trnečková, 2014).

Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky

Samotné MV-GŘ HZS ČR provádí instruktáže a školení v oblasti OO, především na celostátní úrovni. Vlastní k tomu školská zařízení, která se nachází například v Brně či Frýdku Místku. Mezi významná školitelská zařízení neodmyslitelně řadí Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč. Tento institut provozuje nejen školení v rámci ČR, ale i v rámci zahraničí (Trnečková, 2014).

Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky k tomuto využívá několik způsobů, jak probíhá školení. V první řadě zpracovává didaktické testy pro základní a střední školy. Přípravuje učitelé pomoci Národního institutu. V dnešní moderní době MV-GŘ HZS ČR rovněž publikuje publikace na internetu. Využívá Českou televizi k promování akcí a informování obyvatelstva. Dále využívá tisk. V neposlední řadě využívá brožury, letáky, kalendáře (Trnečková, 2014).

Hasičský záchranný sbor krajů

Hasičský záchranný sbor krajů využívá stejný propagační materiál, ovšem pouze na úrovni krajů. Jedná se především o přípravu přípravných cvičení, besed, kroužků, ukázek na základních a středních školách. Rovněž nabízí samotnou exkurzi na hasičské stanice, kde pravidelně pořádají den otevřených dveří pro veřejnost (Trnečková, 2014).

Obce, obecní úřady

Podle zákona o IZS 239/2000 Sb. i obce mají povinnost pořádat preventivně výchovnou činnost. Proto za tímto účelem provádí školení (Trnečková, 2014).

Nejčastější formou, kterou využívají jsou semináře, přednášky či konzultace. Obce rovněž zprostředkovávají informační a poradenská střediska, která mohou občané využít při vzniku MU, kde jím příslušné osoby řeknou, jak se mají zachovat. V neposlední řadě při vzniku MU obec využívá místní rozhlasová vysílání (Trnečková, 2014).

Právnícké a fyzické osoby

Tyto osoby podle zákona o IZS 239/2000 Sb., které jsou v havarijních plánech kraje nebo ve vnějších havarijních plánech mají povinnost vůči zaměstnancům zajistit informovanost, vůči MU a také zajistit organizování k sebeochraně a vzájemné pomoci. Tyto osoby zpravidla provádějí přednášky, semináře, konzultace pro zaměstnance. Rovněž mohou využívat rozhlasu, který je určený výhradně pro zaměstnance (Trnečková, 2014).

8.3 Pomůcky k výuce na středních školách za mimořádných událostí

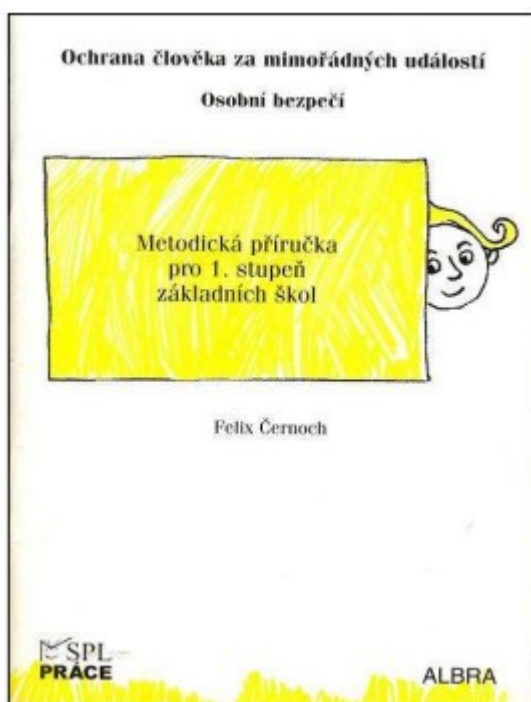
Hasičský záchranný sbor vydává do výuky knihy, DVD, videokazety a různé brožury, které napomáhají studentům zvládnout mimořádnou situaci. Pro vydávání knih HZS spolupracovalo s nakladatelstvím jako je ALBRA či Fortuna. Ministerstvo vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru vydává pomůcky nejen pro studenty, ale i pro samotnou veřejnost (Pomůcky pro základní a střední školy, 2014).

Hasičský záchranný sbor mezi svoje učební pomůcky používá příručky. Mezi takovou příručkou je například „Ochrana člověka za mimořádných událostí“. Každá střední škola dostalo od kraje po jednom výtisku. Příručka vysvětluje, jak reagovat na následky naturogenních a antropogenních hrozbách. Mezi další příručku, kterou HZS vydalo je „Výchova a prevence v oblasti požární ochrany“. Tato příručka byla destruována po dvou kusech na střední školu (Pomůcky pro základní a střední školy, 2014).

Ministerstvo vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru vydalo výukové filmy pro snazší pochopení dané problematiky. Celkově se tyto filmy na střední školy distribuovaly po jednom kuse. Mezi nejznámější filmy se řadí zejména. Povodně a ochrana člověka, přeje připraveným a Ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí. (Pomůcky pro základní a střední školy, 2014).

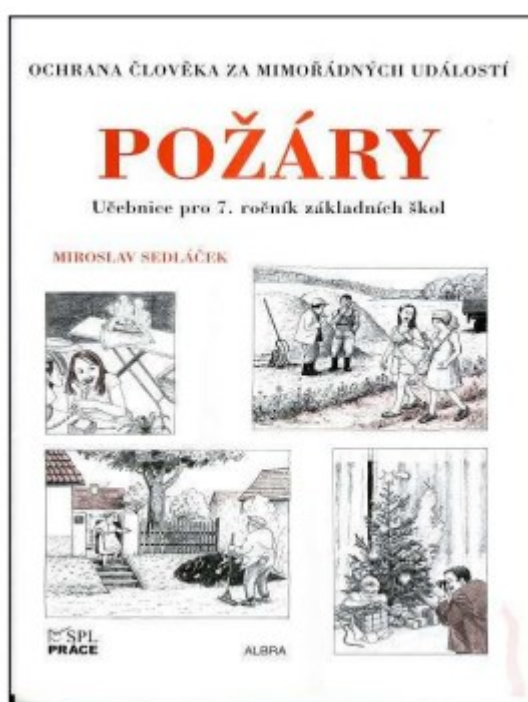
Mezi další materiály, co se vydávají jsou samotné učebnice, které vydávají například nakladatelství Fortuna a ALBRA. Jedna z nejznámějších učebnic je „Ochrana člověka za mimořádných událostí“. Pro druhý stupeň základních škol je známá učebnice „Jak se zachovat, když...“, kterou napsali odborníci z praxe (Pomůcky pro základní a střední školy, 2014; Vičar, 2015).

K dalším, jak se mohou studenti vzdělávat jsou různé projekty. Nejvýznamnějšími projekty jsou „Hasík CZ“ a „Záchranný kruh“. Tyto projekty organizují besedy, který vedou zkušení instruktoři (Pomůcky pro základní a střední školy, 2014).

Obrázek 4 Metodická příručka

Zdroj: (Pomůcky pro základní a střední školy, 2014)

Obrázek 3 Požáry

Zdroj: (Pomůcky pro základní a střední školy, 2014)

9 JEDNOTNÝ SYSTÉM VAROVÁNÍ A VYROZUMĚNÍ

Jeden z nejvíce důležitých prostředků k ochraně zdraví, života, majetku a životního prostředí v ČR je Jednotný systém varování a vyrozumění (dále jen „JSSV“). Zprostředkovává spolehlivé a včasné varování a vyrozumění obyvatelstva, přičemž poskytuje obyvatelstvu varovné a tísňové informace, svolává jednotky sboru dobrovolných hasičů a hlásí informace, které mají koncové prvky uloženy v paměti. Jednotný systém varování a vyrozumění je celorepubliková síť. Všechny části jsou mezi sebou propojeny a tento systém je aktivní od roku 1991. Jednotný systém varování a vyrozumění se skládá z několika částí, a to vyrozumívací centra, telekomunikační sítě, přenosové soustavy, koncové prvky. Je v gesci Ministerstva vnitra ČR konkrétně pod HZS ČR (Šimek, 2020; Varování obyvatelstva v České republice, 2022).

Pro konkrétní varování se používají koncové prvky neboli sirény. Tyto sirény umí vytvořit varovný signál dle konkrétní mimořádné události. V minulosti se využívaly rotační sirény, ale nyní se modernizuje na elektronické koncové prvky.

Koncové prvky lze dále rozdělit na:

- elektronické koncové prvky varování,
- rotační sirény,
- dálkově ovládané obecní rozhlas (Varovné prvky).

Aby bylo varování a vyrozumění efektivní, je potřeba, aby byl celý systém funkční a k tomu je zapotřebí velké množství těchto sirén. V současné době se na území ČR nachází přibližně 9 600 koncových prvků varování (Varování obyvatelstva v České republice, 2022).

Do budoucna se počítá s tím, že se do tohoto systému koncových prvků připočítají i senzory. Tyto senzory mají vlastnost takovou, že identifikují fyzikální nebo chemickou změnu. Jedná se například o změnu hladiny vody či únik chemické látky. Během let dochází k spojení JSVV s prvky jako je varovný a informační systém či místní soustavy digitálního rozhlasu. Rovněž se uvažuje o spojení hlásičů například ve školách, podnicích a dalších ohrožených budov, kde se koncentruje větší počet osob (Šimek, 2020).

Jedna z největších nevýhod JSSV je, že je komunikace pouze jednostranná a nedokáže kontrolovat stav koncových prvků. Dále informace, které jsou nahraný, mají omezený počet a musí být do systému předem nahraná (Šimek, 2020).

Elektronické koncové prvky varování

Elektronické sirény nahrazují rotační. Elektronické sirény mohou přenést verbální informace. Tento druh sirény je vybaven záložním zdrojem, který se spustí v případě výpadku energie. Elektronické sirény se přednostně montují na místa s větším rizikem MU. Na obrázku lze vidět elektronickou sirénu (Varovné prvky).

Obrázek 5 Elektronická siréna Zdroj: Varovné prvky

Rotační sirény

Rotační sirény jsou nejrozšířenějším koncovým prvkem, protože se využívají od samého začátku. Rotační siréna má velkou nevýhodu v tom, že ji nelze využít v případě, pokud vypadne elektrická síť a nelze na rotační siréně využít verbální informaci. Tento typ sirény funguje na principu elektromotoru. Na obrázku se nachází rotační siréna (Varovné prvky).

Obrázek 6 Rotační siréna Zdroj: Varovné prvky

Dálkově ovládané obecní rozhlas

Dálkově ovládané obecní rozhlas neboli místní informační síť funguje na stejném principu jako elektronická siréna. Musí splňovat podmínky, které jsou „zajištění provozuschopnosti minimálně po dobu 72 hodin za podmínky vyslání 4 signálů po 140 sekundách za 24 hodin a zároveň vyslání 10 verbálních informací po 20 sekundách za 24 hodin, nebo celkem 200 sekund verbálních informací, nebo jedné tísňové informace v trvání 5 minut.“ Na obrázku lze vidět dálkově ovládané obecní rozhlas (Varovné prvky).

Obrázek 7 Dálkově ovládané obecní rozhlas Zdroj: Varovné prvky

10 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část byla zpracována z dostupných knižních zdrojů, právních předpisů, bezpečnostních dokumentů a internetových zdrojů. Zdroje byly povětšinou české, ale také se zde nachází několik cizojazyčných zdrojů zejména v anglickém jazyce.

V teoretické části se v první řadě vyskytují cíle a použité metody. Následuje zpracování literární rešerše. Třetí kapitola je věnována pojmovému aparátu z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Další kapitola, se věnuje právním normám a bezprostředně na to navazuje pátá část týkající se bezpečnostních dokumentů. Na tyto kapitoly navazují hrozby, které se vyskytují v České republice. Následuje sedmá část o integrovaném záchranném systému České republiky. Předposlední část je věnována samotné výchově studentů v oblasti ochrany obyvatelstva a poslední devátá kapitola se zabývá jednotným systémem varování a vyrozumění.

V diplomové části následuje praktická část, která ve velké míře navazuje na teoretickou.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

11 CHARAKTERISTIKA ČESKÉ REPUBLIKY

Česká republika je situována ve střední Evropě. V současné době k datu 1.1.2023 se na území ČR nachází přibližně 10 526 937 obyvatel. S tímto počtem se ČR řadí mezi TOP 15 nejlidnatějších států v Evropě z celkového počtu 50 států. Hlavním městem je v ČR Praha. V České republice se nachází 14 krajů: Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Středočeský kraj, Praha, Plzeňský kraj, Jihočeský kraj, Kraj Vysočina, Pardubický kraj, Královehradecký kraj, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj a Zlínský kraj. Nejlidnatější kraj je Středočeský a nejméně osídlený je kraj Karlovarský. Česká republika se rovněž člení na Čechy, Moravu a Slezsko. Na obrázku číslo 5 se nachází ČR včetně krajů a rovněž je zde barevně znázorněno, jak se člení ČR. Zelená barva znázorňuje Čechy, modrá Moravu a oranžově Slezsko (O České republice, 2023).

Obrázek 8 Kraje České republiky Zdroj: (Kraje a historické země ..., 2018)

V České republice je mírné podnebí z důvodu toho, že je situována ve střední Evropě. Typické pro toto podnebí je střídání čtyř ročních období. Klimatické oblasti jsou tu následující, teplá oblast, mírně teplá oblast a chladná oblast.

11.1 Charakteristika Královehradeckého kraje

Královehradecký kraj se nachází na severovýchodě ČR. Tento kraj sousedí s dalšími třemi kraji Liberecký, Středočeský a Pardubický. Vzhledem k tomu, že Královehradecký kraj je situovaný na kraji České republiky, tak rovněž sousedí se státem Polskem v celkové délce přibližně 208 km. Na severu a severovýchodě se nachází dvě pohoří Krkonoše a Orlické hory. V Královehradeckém kraji protékají řeky Labe, Cidlina, Metuje, Úpa, Tichá a Divoká Orlice. V Královehradeckém kraji se nachází 5 okresů Jičín, Trutnov, Náchod, Hradec Králové a Rychnov nad Kněžnou. Počet obcí je 448 z toho 48 měst a 13 městysů. Tento kraj má přibližnou rozlohu v celkové výši 4 759,06 km² a má počet obyvatel kolem 540 tisíc. Krajský úřad se nachází v krajském městě Hradec Králové a momentálním hejtmánem kraje je pan Martin Červíček, který kandiduje za Občanskou demokratickou stranu (Charakteristika kraje, 2023).

V roce 2021 se v Královehradeckém kraji stalo 7529 událostí, při kterém bylo potřeba, aby zasáhla základní složka IZS HZS. Mezi takové události byly požáry, dopravní nehody, technické havárie, ostatní mimořádné události, únik nebezpečné chemické látky a rovněž zde bylo 417 planých poplachů. Nejvyšší počet událostí se stalo v okrese Hradci Králové. Celkově při těchto výjezdech bylo zachráněno 2037 osob, 1173 osob bylo evakuováno, 1862 osob zraněno a 270 osob bylo usmrceno. Dle statistik se nejvíce nehod stane ve čtvrtek mezi 15.-16. hodinou (Götzová, 2022).

Obrázek 9 Královehradecký kraj Zdroj: (Mapa Královehradecký Kraj, 2019)

11.2 Příklady mimořádných událostí v Královehradeckém kraji

Požár haly v Sendražicích

Ve čtvrtek odpoledne o půl páté v roce 2021 přijalo krajské operační a informační středisko HZS Královehradeckého kraje tísňové volání o tom, že se nachází rozsáhlý požár skladovací haly u vesnice Sendražice u Hradce Králové. Uvnitř se podle majitele nachází plasty, pneumatiky a tlakové lahve. Nebylo známo, zda se uvnitř haly nenachází člověk. Oheň se rychle šířil. Plameny se postupně dostaly až na střechu skladovací haly. K tomuto požáru byl vyhlášen druhý stupeň požárního poplachu. K výjezdu přijelo 11 hasičských jednotek, z toho byly 4 jednotky profesionálních hasičů z nejbližších hasičských stanic. Rozměry haly byly stanoveny na 50x20 metrů. Hasební zásah byl veden výškovou technikou a také bojem na zemi. Kvůli pálení plastů a pneumatik byla zavolána mobilní laboratoř z Institutu ochrany obyvatelstva z Lázně Bohdaneč, která zde prováděla průběžné měření ovzduší. Bylo tedy doporučeno občanům na přilehlých místech, aby si zavřeli okna a utěsnili otvory do baráků. Po měření se ukázalo, že žádné nebezpečí nehrozí. Požár se podařilo uhasit přibližně v devět večer. Škoda se odhaduje kolem 15 milionů korun. Nikdo z občanů ani ze zasahujících hasičů nebyl zraněn (Vaňous a Kulhánek, 2021).

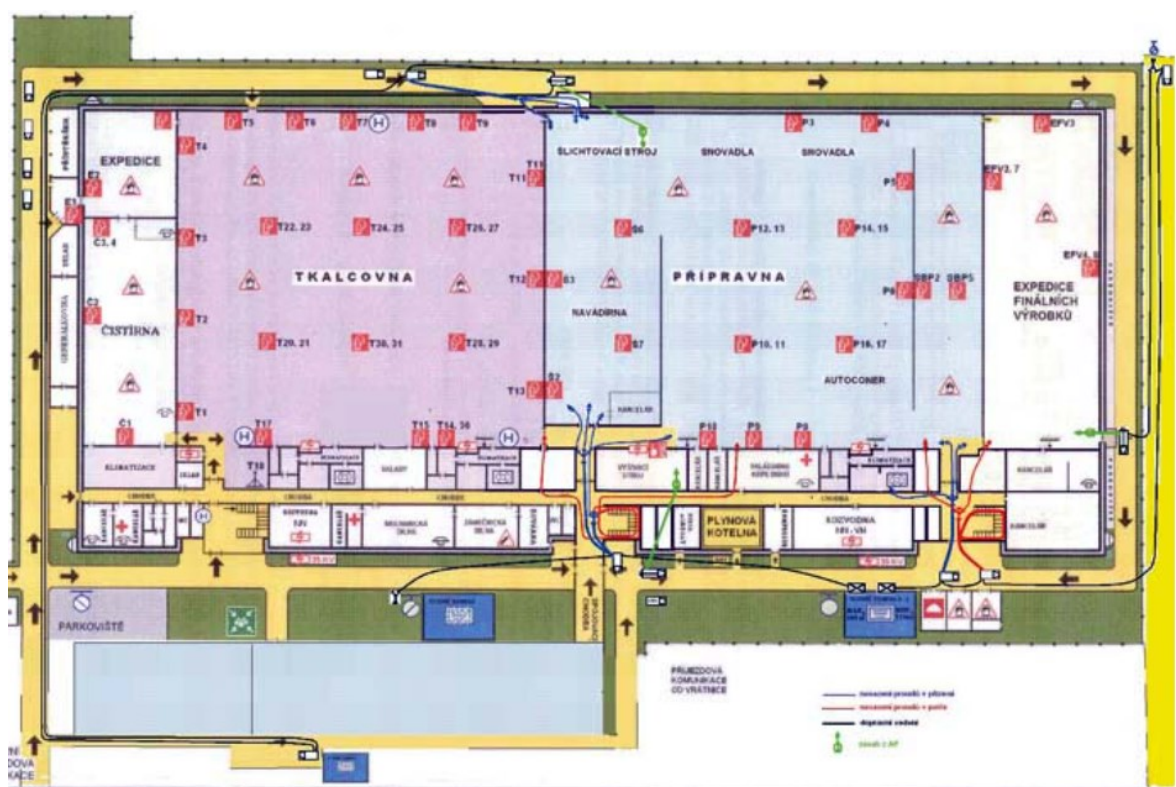
Požár v areálu firmy Veba v Broumově

V letních měsících v sedm večer bylo na operační středisko hasičů nahlášen podezřelý dým, který stoupá z firmy Veba. Firma je rozsáhlý komplex, který se nachází ve městě Broumov. Na místo vyjelo celkem deset jednotek HZS. Z toho bylo 6 jednotek dobrovolných hasičů. První jednotka, která přijela na místo zásahu zjistila od zaměstnanců firmy, že se nejspíše jedná o požár kotelny, který je přistaven k výrobní hale. Zaměstnanci potvrdili, že jsou všichni pracovníci evakuovaní a není nikdo zraněn. V kotelně se skladovaly technologie a rovněž velké množství topného oleje. Vzhledem k tomu, že se kotelna nacházela v přímé blízkosti výrobní haly, tak bylo klíčové zabránit rozšíření požárů právě k této hale. V hale se nacházely stroje a přístroje za několik stovek milionu korun. Zasahující hasiči měli po celou dobu nasazeny dýchací přístroje. Pro zdolání požáru využívali vodní proudy a ve velké míře používali i hasební pěnu. Útok byl veden z výšek a zároveň po zemi. Požár se podařilo dostat pod kontrolu v pozdních večerních hodinách. Při tomto požáru nebyl zraněn nikdo ze zaměstnanců ani z řad hasičů. Celková škoda tohoto požáru se vyšplhala přibližně na 20 milionů korun. Požár vznikl z důvodu technické závady na technologii ohřevu oleje (Herzán, 2021; Sezima, 2021)

Výrobní hala firmy Mileta

Firma svojí rozlohou patří mezi největší firmy v rámci textilu v Evropě. V halách se vyrábí kapesníky, košile, batisty. Haly disponují víceúrovňovou aktivitou od samotné bavlny až po zmíněný výrobek. Výrobky mají prvotřídní kvalitu, která má v Podkrkonoší dlouholetou textilní tradici.

Samotná hala má rozměry 70x200 metrů. V současné době se přistavují další moderní haly. Haly mají rovnou střechu, budova nemá žádná okna. Mezi samotnou střechou a lepenkou se nachází v celé délce haly moderní klimatizace. Jedna velká hala je rozdělena na dvě části. Část tkalcovny a část přípravná, viz obrázek číslo 7. Haly jsou situovány u hlavní silnice I/35, která spojuje krajské město Hradec Králové s okresním městem Jičín.

Obrázek 10 Plánek Mileta Zdroj: (Časopis 112 ROČNÍK XII ČÍSLO 4/2013, 2013)

Operační a informační středisko HZS Královehradeckého kraje územního odboru Jičín přijalo tísňové oznámení v ranních hodinách od samotných zaměstnanců, že došlo k požáru v části haly, která se nazývá přípravná. Mezi prvotní informace, které byly k dispozici se spekulovalo o vzniku požárů na technické závadě z jednoho osvětlení. Zaměstnanci, kteří byli na noční směně se požár snažili před příjezdem jednotek požární ochrany uhasit. Používali k tomu přenosné hasící přístroje a natažený proud z místního hydrantu. (Farníková, 2020; Oborník, 2013)

Záměr uhasit požár se nepodařilo a požár se dál šířil halou. První jednotka, která na místo přijela byla místní profesionální z Hořic. K dispozici měla CAS 15 a CAS 32. Rovněž zde byla vyslána jednotka dobrovolných hasičů. Tyto jednotky zjistily, že je místo velmi silně zahaleno kouřem a plamen by měl být přibližně osm metrů od vstupních dveří. Také bylo informováno krajské operační a informační středisko v Hradci Králové a PČR. Před příjezdem hasičského záchranného sboru se samovolně zaměstnanci evakovali dle evakuačního plánu. Vedoucí pracovník vypnul přívod elektřiny a plynu. Průzkumná jednotka, která přijela na místo jako první zjistila, že se plameny šířily velmi rychle a jsou přibližně dva metry od vstupu do haly, proto jednotky zahájily obranné postavení u vstupu do haly. Velitel zásahu vyhlásil druhý stupeň požárního poplachu a požádal o nasazení dalších požárních jednotek (Farníková, 2020; Oborník, 2013).

Po příjezdu dalších jednotek z Jičína, důstojník převzal velení zásahu od místního velitele a byl vytvořen krizový štáb. Místo zásahu bylo rozděleno na tři úseky. Mezi hlavní cíle bylo zabránit šíření požáru dál do haly. Tento hlavní cíl velmi komplikovala situace, že hala nemá požárně dělící konstrukci a jednotlivé úseky haly dělí pouze sádrokarton. Požár se díky této okolnosti nekontrolovatelně šířil i díky tomu, že se v hale nacházelo několik tun příze a utkaných textilií. K těmto okolnostem byl vyhlášen zvláštní stupeň poplachu a velitel zásahu povolal další jednotky. Na místo přijela výšková požární technika z několika okolních stanic (Farníková, 2020; Oborník, 2013).

Bylo nutné zabezpečit dostatečné množství hasiv, proto byla využita místní hydrantová síť. Ovšem díky velikosti požáru a počtu výškové techniky se zásoby vody velmi rychle snižovaly. Proto se využily i dva místní rybníky, kde byla vytvořena další stanoviště. Pro tento transport byla uzavřena část hlavní komunikace I/35, kterou uzavřela místní PČR. Další jednotky požární ochrany, které přijížděly na místo zásahu, tak byly vedeny k zadní části haly, aby se požár nerozšířil na další budovu. Všechny jednotky měly obranné postavení (Farníková, 2020; Oborník, 2013).

Přibližně po šesti hodinách se povedlo zamezit dalšímu šíření požárů na další části haly. V odpoledních hodinách na místo přijíždí MV-GRH HZS ČR (Farníková, 2020; Oborník, 2013).

Přibližně kolem čtvrté hodiny odpoledne bylo zastaveno kyvadlové doplňování vody z místních dvou rybníků. Na dohašování požáru se využívaly už pouze místní hydrantové zdroje. K tomuto úkolu byly zaúkolovány místní jednotky z Hořic a jedna jednotka z Jičína.

Toto trvalo přibližně další den. Vše se podařilo uhasit až za dva dny (Farníková, 2020; Oborník, 2013)

Na likvidaci této mimořádné události bylo využito 17 jednotek požární ochrany, hasičský záchranný sbor podniku a celkově 12 jednotek dobrovolných hasičů z celého okresu. Celkem se zde vystřídalo 139 hasičů a spotřeba vody byla přibližně 762 tisíc litrů vody.

Dle svědeckých výpovědí byla hlavní příčina technická závada, která byla posléze potvrzena. Požár zcela zničil prostor přípravný a expedice. Rovněž byl poškozen sklad ve druhém podlaží. Celkové škody se odhadují na čtvrt miliardy korun. Hasičský záchranný sbor zachránil majetek v celkové výši 350 milionů korun. Provoz firmy nebyl z 90 % poškozen a všichni zaměstnanci se vrátili po šesti dnech do práce. Tento požár se stal největším požárem v novodobé historii HZS v Královéhradeckém kraji (Farníková, 2020; Oborník, 2013)

Obrázek 11 Shořelá hala Mileta Zdroj: (Časopis 112 ROČNÍK XII ČÍSLO 4/2013, 2013)

12 NÁVRH TAKTICKÉHO CVIČENÍ SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU

Jeden z dílčích cílů diplomové práce je navrhnout cvičení pro základní složku integrovaného záchranného systému hasičského záchranného sboru. Cvičení bude navrženo v taktickém záměru na mimořádnou událost, která se stane v Královehradeckém kraji ve městě Hořice u železničního přejezdu, konkrétně půjde o srážku nákladního automobilu s osobním vlakem.

Každé cvičení, které je navrženo vychází z dokumentu „Sbírký interních aktů a řízení generálního ředitele HZS ČR a náměstka Ministerstva vnitra“. Musí se jednat o cvičení, které se nachází na území ČR. Mezi taková cvičení se řadí prověřovací a taktické. V případě prověřovacího cvičení se jedná zejména o cvičení menšího rozsahu, kde je prověřována například pouze jedna jednotka IZS. Tyto jednotky ovšem o daném cvičení neví a dozvídají se to až na místě zásahu. V taktickém cvičení může být širší velení. Takticky se mohou připravovat i krizové štáby a rovněž se prověřují činnosti jednotlivých složek IZS. O taktickém cvičení všechny jednotky IZS vědí předem. Příprava cvičení je v rámci přípravy poměrně náročná na zpracování zejména z časového hlediska. Je proto velmi nutné, aby se tato cvičení vytvářela s časovou rezervou. V diplomové práci se bude hovořit o taktickém cvičení. Hlavním cílem tohoto dokumentu je sloučit postupy při přípravě, vykonání a závěrem je samotné vyhodnocení daného cvičení. Každá složka IZS má v povinnosti s odbornou přípravou provádět cvičení v rámci s ročním plánem odborné přípravy.

Námět cvičení

Na operačním a informačním středisku HZS Královehradeckého kraje, územního odboru Jičín je hlášena dopravní nehoda na železničním přejezdu. Nákladní automobil, který nerespektoval blikání červených světel na železničním přejezdu. Vjel na kolej a když byl uprostřed přejezdu, bezpečnostní závory se zavřely a řidič nevěděl, co dělat. Než si uvědomil, co se děje, objevil se osobní vlak a nákladní automobil srazil a odhodil. V nákladním automobilu byl pouze řidič. V osobním vlaku cestovalo 35 cestujících včetně personálu. Řidič nákladního automobilu byl těžce zraněn, cestujícím ve vlaku se nic vážného nestalo, pouze lehká zranění. Strojvedoucí stihl včas zareagovat a dostatečně zabrzdil vlak. Počet cestujících i závažnost situace nebude v čase ohlášení známo. Účastníci nehody

se v rámci vlastních zkušeností snaží poskytnout raněným první pomoc až do příjezdu hasičského záchranného sboru.

Cíl cvičení

Cíle pro dané taktické cvičení jsou následující:

- prohloubit celkové připravenosti a schopnosti velitelů jednotek požární ochrany,
- procvičit spolupráci jednotek požární ochrany při taktickém cvičení,
- procvičit vyprošťování osob z automobilového vraku,
- seznámit jednotky požární ochrany s daným železničním přejezdem,
- prověřit součinnost s jednotkami sdružení dobrovolných hasičů z okolních obcí,
- seznámit jednotky požární ochrany s konstrukcí osobního vlaku,
- prověřit technický stav vozového parku,
- prověřit dojezdové časy.

Téma cvičení

Tématem taktického cvičení je záchrana a vyproštění zraněných osob z dopravní nehody na železničním přejezdu, kde se srazil nákladní automobil s osobním vlakem. Nákladní automobil nepřeváží žádné nebezpečné látky. V osobním vlaku se nachází přibližně 35 osob včetně personálu.

Místo provedení taktického cvičení

Taktické cvičení bude provedeno na železničním přejezdě v Královehradeckém kraji ve městě Hořice, ulicí Husova číslo 637.

Termín provedení cvičení

Cvičení proběhne 16. června 2023, se zahájením v 8:00. Doba cvičení se plánuje do odpoledních hodin. Osobní vlak řady 810 poskytnou bezúplatně České dráhy. Cvičení proběhne bez jakýchkoli škod na osobním vlaku. Pro zkoušku vyprošťování osob budou přistaveny automobilové vraky z místního vrakoviště. Základní složky IZS – PČR a ZZS budou pouze informovány o průběhu tohoto cvičení. Policie České republiky pouze vyšle jednu jednotku, aby uzavřela přístupovou cestu. Rovněž bude po dobu taktického cvičení

uzavřena traťová dráha. Po dobu taktického cvičení probíhala autobusová výluka pro cestující. Tato výluka probíhala mezi stanicemi Dobrá Voda u Hořic a Hořice v Podkrkonoší.

Způsob provedení cvičení

Cvičení pro vyprošťování osob proběhne v rámci možností pouze na osobních automobilech. Osobní vlak bude jen jako ilustrační a pro psychologický jev. Jednotky požární ochrany budou využívat technické prostředky pro vyprošťování a záchranu uvězněných a zraněných osob. Zásah bude bez použití hasebních látek.

Materiální zabezpečení cvičení

Hasičský záchranný sbor bude mít k dispozici ochranné a pracovní pomůcky pro zasahující hasiče, hydraulické vyprošťovací zařízení, prostředky pro ošetření a transport zraněných osob.

Meteorologická situace

Bude vát mírný severozápadní vítr o rychlosti 5-7 m/s, bude jasno a teplota v ranních hodinách 20 °C a v odpoledních hodinách 25 °C.

Zúčastněné jednotky

Tabulka 1 Zúčastněné jednotky

Jednotka	Dislokace	Technika	Počet zasahujících hasičů	Čas dojezdu
HZS KHk	PS Hořice	CAS 20 4000/240-S2T	1 + 2	2 + 3 = 5 min.
SDH Miletín	PS Miletín	CAS 32/8200/800 – S3R	1 + 2	10 + 10 = 20 min.
JSDH Hořice	PS Hořice	DA – L1Z	1 + 5	5 + 3 = 8 min.
JSDH Hořice	PS Hořice	CAS 15/2200/135-M2Z	1+4	5 + 3 = 8 min.
HZS KHk	PS Jičín	VYA – Tatra 815	1+1	2+28 = min.
*PČR KHK	OOP Hořice	Škoda Octavia	1+1	2+3 = 5 min.
*ZZS KHK	Hořice	Dacia Duster	1+1	2+3 = 5 min.

* Pouze informované složky IZS

Zdroj: Vlastní

Časový průběh jednotek

Tabulka 2 Časový průběh jednotek

Čas	Situace	Předpokládaná činnost
-0:03	Informování OPIS HZS KHK, ÚO Jičín, Informování OPIS PČR A ZZS	Předána informace o konání cvičení na operační střediska a další zainteresované úřady.
0:00	Vznik dopravní nehody	Střet nákladního automobilu s osobním vlakem.
0:03	Ohlášení události na KOPIS HZS KHK.	KOPIS dostane informace od strojvedoucího osobního vlaku
0:05	Vyhlášení poplachu jednotkám HZS KHK stanice Hořice, Jičín, JSDH Hořice a Miletín	Cestující se snaží samovolně poskytnout první pomoc raněným osobám. Personál osobního vlaku zajišťuje vlak proti požáru.
0:07	Výjezd JPO stanice Hořice	VJ – zkouška spojení při výjezdu
0:10	Výjezd JSDH stanice Hořice, Miletín	VJ – zkouška spojení při výjezdu
0:12	Příjezd JPO HZS	Ustavení techniky v místě zásahu.
0:12	Výjezd JPO stanice Jičín	VJ – zkouška spojení při výjezdu
0:13	Průzkum na místě dopravní nehody, zjištění požáru a zraněných osob.	Zjišťování rozsahu střetu nákladního automobilu s osobním vlakem, možnost nasazení sil a prostředků.
0:15	Snížení rizika v místě zásahu. Příjezd JSDH stanice Hořice.	Rozkaz k vytvoření protipožární ochrany pro možný vznik požáru. Vytvoření proudy C s pěnou k alternativnímu použití. JSDH spolupracují s JPO.
0:18	Vyproštění řidiče nákladního automobilu	Poskytnutí první pomoci a předání zraněné osoby (ZZS*)
0:20	Vynesení první zraněné osoby z osobního vlaku	Ošetřování zraněné osoby s následným předáním do péče (ZZS*)
0:22	Postupné vyproštění dalších raněných osob z havarovaného letadla Příjezd JSDH stanice Miletín	Ošetřování zraněných osob s následným předáním do péče (ZZS*) Spolupráce s JPO, pomáhání s vyprošťováním osob.
0:27	Vyproštěné všechny cestující osoby. Letadlo zajištěno proti požáru.	Jednotky ukončují vyprošťovací práce a dohlíží na to, aby nevznikl požár.
0:48	Příjezd JPO stanice Jičín	Ustavení techniky v místě zásahu a zlikvidování vraků.
0:50	Ukončení cvičení	Technika, která byla použita se vrací zpět do vozidel.
0:45	Vyhodnocení cvičení	Velitel zásahu provedl vyhodnocení cvičení.
1:30	Odjezd všech složek zpátky na základnu	Jednotky se vrací zpět na základnu.

Zdroj: *Vlastní*

13 ŘÍZENÝ ROZHOVOR

V Praktické části kromě dotazníkového šetření je zahrnut i řízený rozhovor s paní plk. Mgr. Eleonórou Tilcerovou, která je vedoucí oddělení preventivně výchovné činnosti, odbor ochrany obyvatelstva a krizového řízení na MV-generální ředitelství HZS ČR. Rozhovor se skládal celkem ze tří otázek.

1. Myslíte si, že je obyvatelstvo ve věku 15-21 (střední škola) dostatečně informováno o hrozícím nebezpečí a umí na takové nebezpečí reagovat?

Česká školní inspekce v minulých letech provedla inspekční šetření mimo jiné i výuky tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí na základních školách a víceletých gymnáziích a následně i úrovně znalostí žáků v této problematice (vše na našich stránkách). Obdobné šetření na středních školách bohužel neproběhlo, takže jakýkoliv názor nebo dokonce číselné vyjádření je v současné době v této oblasti spekulací.

2. Myslíte si, že je zájem ze strany studentů (střední škola) se v problematice ochrany obyvatelstva vzdělávat?

Tady pracujeme pouze s názory našich příslušníků a koordinátorů preventivně výchovné činnosti u jednotlivých HZS krajů, kteří spolupracují se středními školami a různými formami se podílejí na podpoře výuky. Zájem u studentů je různý, tj. část studentů se o tuto problematiku zajímá, ale jsou i studenti, které tato problematika nezajímá nebo o ní nejeví dostatečný zájem. Je to stejné jako v jiných cílových skupinách obyvatelstva. Žádný relevantní průzkum v této oblasti však nemáme.

3. Uskutečňují se v České republice kurzy či jiné aktivity, které zdokonalí povědomí studentů (střední škola) na mimořádnou událost?

Problematika ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, jak se otázky prevence a připravenosti na mimořádné události ve vzdělávacím procesu na školách nazývají (nepracují s pojmy ochrana obyvatelstva a krizové řízení – protože obyvatele učíme, jak se chovat, aby zabránili hrozící mimořádné události nebo již vzniklou událost dokázali správně řešit a tím eliminovat její dopady na sebe a své okolí. Obyvatelé neprovádí opatření ochrany obyvatelstva ani neřeší krizové řízení, to patří odborníkům), je součástí platných vzdělávacích dokumentů i v rámci středoškolského vzdělávání. V souladu s platnou legislativou (školský zákon) by tedy školy měly tuto problematiku vyučovat a výuku řádně

vykázat. V praxi však záleží na přístupu školy a konkrétním učiteli, jak tuto problematiku odučí a kolik jí věnuje prostoru ve výuce.

HZS ČR se snaží výuku maximálně podporovat svými programy a projekty, k tomu má zřízenou síť koordinátorů preventivně výchovné činnosti u HZS krajů a celostátního koordinátora u MV-GŘ HZS ČR. Jaké konkrétní činnosti provádíme, jaké máme pomůcky, jak školíme učitele apod., naleznete na našich webových stránkách.

14 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V diplomové práci praktické části byla využita metoda dotazníkového šetření. Z důvodu možnosti zaujmout mnoho respondentů z celé části ČR byl dotazník rozeslán většině ředitelům středních škol na území ČR, tudíž byl určen pro studenty středních škol a měl za cíl zjistit, zda tito studenti vědí, jak se chovat při mimořádné události, či jestli jsou na tuto krizovou situaci připraveni.

Metoda dotazníkového šetření se řadí mezi kvantitativní metody. Zajišťuje získání informací od respondentů, jednotlivců, menších či větších skupin. Dotazníkové šetření může být v tištěné nebo elektronické podobě. Jedná se o jednoduchý formulář, pouze výjimečně lze využít sadu formulářů (Bhandari, 2021).

14.1 Dotazníkové šetření

Dotazník byl vyplňován anonymně v elektronické podobě, od datu 6.3.2023-17.3.2023 včetně. Dotazník celkově vyplnilo 2002 studentů ze středních škol po celé České republice v rozmezí mezi 15 až 21 let. Celkově se v dotazníku nacházelo 20 otázek, z toho je 10 otevřených a 10 uzavřených. Dotazník byl rozeslán všem ředitelům na středních školách, kteří se dále postarali o šíření dotazníku mezi studenty. Pokud bychom počítali s tím, že na středních školách studuje přibližně 400 tisíc studentů, tak návratnost dotazníkového šetření je něco kolem 0,5 %. Nelze ovšem s přesností říct kolik ředitelů tento dotazník sdílelo dále mezi studenty. Statistická chyba u výsledků dotazníkového šetření se může pohybovat v rozmezí $\pm 2\%$.

Dotazník se dělí na několik částí. První část se ptá dotazovaného na věk a na školu, kterou studují. V pozdější části diplomové práce bude porovnání, jak odpovídali muži a ženy. Otázka na školu, slouží pouze na zjištění, jaké školy tento dotazník vyplňovaly. Druhá část se zabývá otázkami ohledně evakuačního zavazadla. Další část dotazníku se zabývá improvizovanou ochranou. Zde pokud respondent odpověděl ANO, tak se mu zobrazily dvě otázky ohledně tohoto tématu. Třetí část se zajímá o to, zda se studenti zúčastnili některého kurzu ochrany obyvatelstva atd. Poslední část se již věnuje krizovým situacím a mimořádným událostem. Dotazníkové šetření je v příloze P1.

Mezi základní otázku v každém dotazníkovém šetření je otázka na pohlaví daného respondenta. Respondenti zastupovali studenty středních škol na území ČR. Věkové rozmezí bylo 15-21 let. V následujícím grafu lze vyčíst, že se tohoto dotazníků

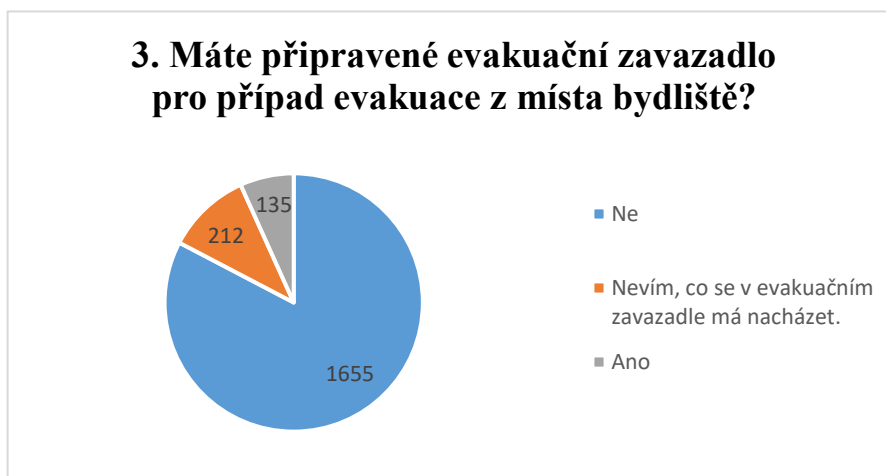
zúčastnilo 1060 mužů a 942 žen. Lze tedy vyčíst, že tento dotazník zaujal přibližně o 3 % více mužů.

Graf 3 Jakého jste pohlaví? Zdroj: vlastní

Následující otázka zjišťovala školu, popřípadě obor, který studenti studovali. Nejvíce se zapojili studenti z gymnázií v celkovém počtu 670. Mezi další velmi početné skupiny se řadí studenti, kteří studují automechanika v počtu 171, zdravotní školu 167 a ekonomii + podnikání v počtu 142. Další obory, které mají velké zastoupení jsou školy obchodní akademie 56, autotronik 40, veřejnoprávní 75, elektrikář 81 a informační technologie 75. Zbytek oboru je zde pouze v rámci desítek a obory se zařadily mezi ostatní v celkovém počtu 525.

Třetí otázka, která zněla „Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště?“. Zde odpovídalo 1655 lidí, že evakuační zavazadlo připravené nemají, 135 odpovědělo, že evakuační zavazadlo má připravené a 212 respondentů odpovědělo, že neví, co se v takovém evakuačním zavazadle má nacházet. V následujícím grafu se nachází výsledky.

Graf 4 Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště?

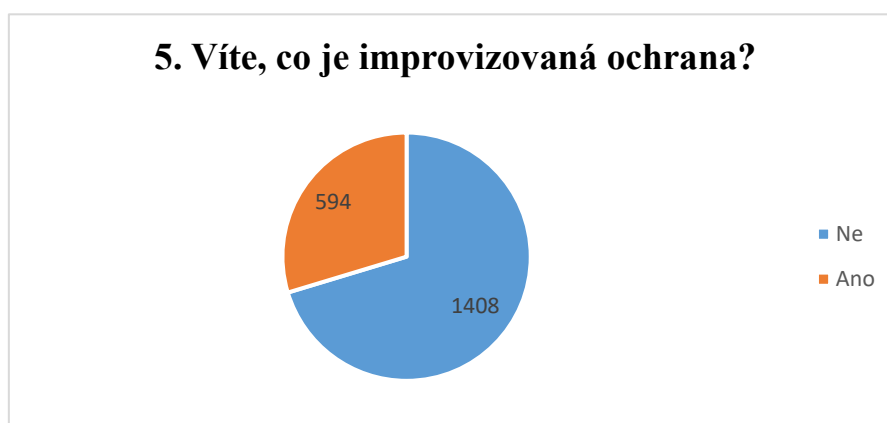
Zdroj: vlastní

Další otázka měla zjistit, zda v případě vyhlášení evakuace studenti znají, co do takového zavazadla přímo nepatří. Na následujícím grafu lze vyčíst, že studenti mají základní znalosti o tom, co by v takovém evakuačním zavazadle mělo být. Pouze 10 % odpovědí bylo zcela špatně. Dalších 56 % se domnívá, že do takového evakuačního zavazadla nepatří hračky pro děti. Lze usuzovat, že mnoho studentů nemá vlastní děti, a tak neuvažují jako rodiče.

Graf 5 Která z těchto věcí nepatří do evakuačního zavazadla? Zdroj: vlastní

Následující pátá otázka měla za úkol zjistit, zda respondenti vědí, co je improvizovaná ochrana. V následujícím grafu lze vidět, že 1408 studentů neví co je improvizovaná ochrana a 594 respondentů zná, co se skrývá pod pojmem improvizovaná ochrana

Graf 6 Víte, co je improvizovaná ochrana? Zdroj: vlastní

Šestá a sedmá otázka se vztahovala k otázce číslo 5. Pokud respondent odpověděl NE, tak se tento segment otázek neukázal. Jednalo se o otázky, „Za jakým účelem se využívají

prostředky improvizované ochrany? Prosím o konkrétní odpověď, neodpovídat ANO.“. A druhá otázka „Z čeho lze vyrobit prostředky improvizované ochrany?“. Tyto dvě otázky byly otevřené a i když 594 studentů vědělo, co je improvizovaná ochrana, tak rovných 145 odpovědělo, že neví, za jakým účelem se improvizovaná ochrana používá. Většina respondentů odpovědělo, že znají, za jakým účelem se tato ochrana využívá. Mezi nejčastější odpovědi, které se ve výsledcích zobrazují jsou:

- ochrana života a zdraví,
- při náhlém útoku,
- při požárech,
- chemické havárie,
- k překonání zamořeného prostoru,
- k ukrytí před nebezpečím,
- evakuace,
- v případě, že nemáme specializovanou ochranu.

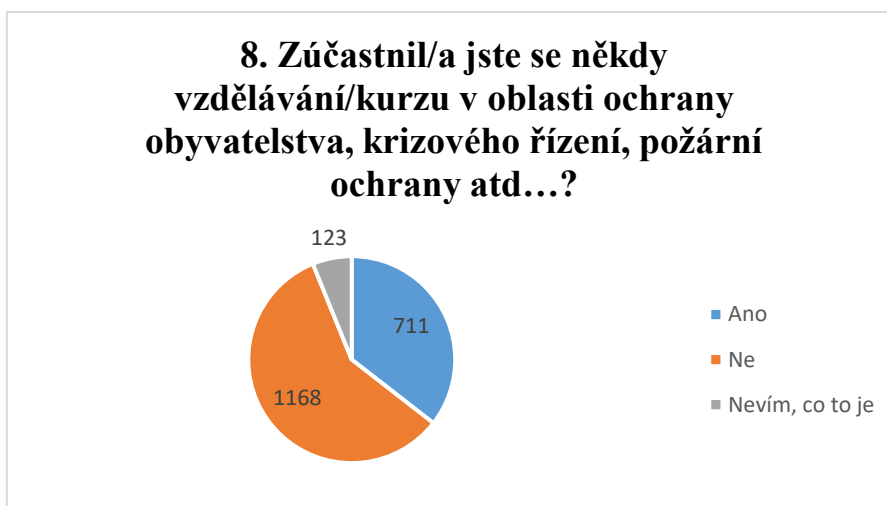
Rovněž 272 respondentů odpovědělo zcela špatně. Ukázalo se, že si studenti myslí, že se to používá k léčení ran na těle či pouze vyjmenovali z čeho lze udělat improvizovanou ochranu. Také se ve velké míře odpovídalo v tom smyslu, aby lidé uzavírali dveře a okna.

Druhá otázka, která se týkala segmentu improvizované ochrany byla, zda vědí, z čeho se improvizovaná ochrana vyrábí. Celkově 149 respondentů odpovědělo, že neví, z čeho takovou ochranu lze vyrobit. Mezi nejčastější správné odpovědi lze zařadit:

- látky, textil,
- oblečení,
- igelity, plastové sáčky,
- mokrá látka,
- deka,
- lepící pásy na otvory,
- brýle (lyžařské, plavecké).

Mezi špatné odpovědi, co respondenti odpovídali, tak patří zejména dřevo (klacky) různý stavební materiál a dalších odpovědí, který nedávaly v rámci této otázky smysl. Celkově se jednalo o 32 odpovědí.

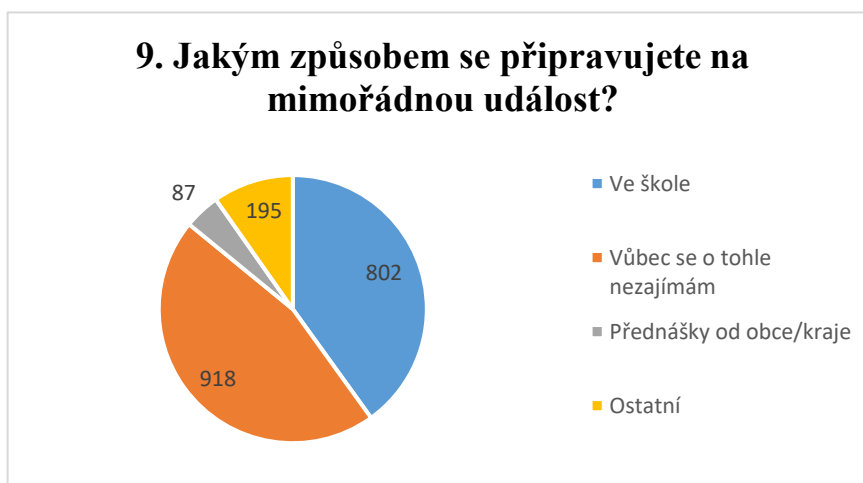
Osmá otázka se týkala „Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení, požární ochrany atd...?“. V následujícím grafu, lze vidět, že 711 studentů se o toto téma zajímá, 1168 osob se nikdy žádné této aktivity nezúčastnilo a pouhých 123 osob neví co si pod těmito pojmy má představit.

Graf 7 Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení, požární ochrany atd...?

Zdroj: vlastní

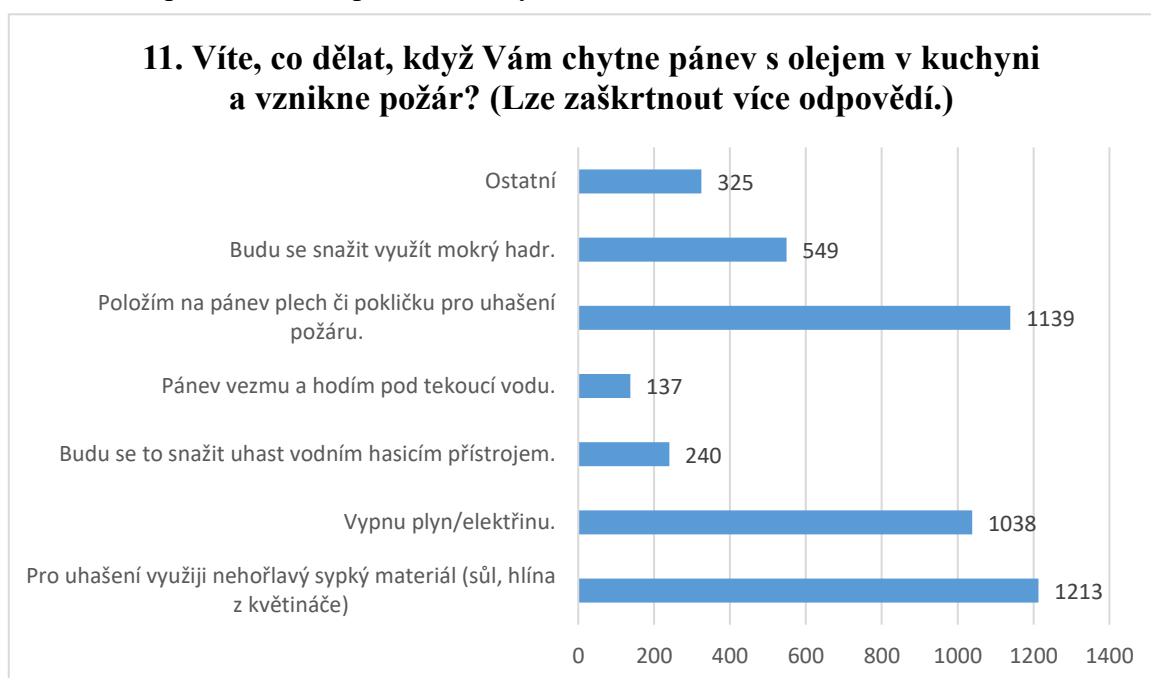
Další otázka bezprostředně navazuje na předešlou a týkala se „Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost?“ (Respondentům byl vysvětlen pojem mimořádná událost.) V grafu číslo 8 lze vyčíst následující. 802 studentů se připravuje na mimořádné události ve škole, 918 se o toto vůbec nezajímá ani nemá zájem a pouhých 87 studentů se účastní přednášek od obce/kraje. Mezi další odpovědi, které studenti odpovídali byl internet, YouTube, kroužky, dobrovolný hasiči, skaut, TV, rozhlas, samostudium atd.

Graf 8 Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost? Zdroj: vlastní

Desátá otázka byla otevřená a zněla „Jak si myslíte, že jste připraveni na mimořádnou událost v podobě úniku nebezpečné látky. (Například únik amoniaku ze zimního stadionu.)? Prosím o konkrétní odpověď.“. Celkově z 2002 odpovědí, které studenti odpověděli, tak rovných 965 odpovědí bylo negativních, jako „nejsem, nevím, netuším, ne či špatné odpovědi“. Dalších 311 odpovědí bylo, že si nejsou jistí, zda by to zvládli. Zbytek odpovědí byl vesměs již kladný a respondenti rovněž popisovali, jak by tuto mimořádnou událost řešili. Nejčastěji byly odpovědi jako zavřít dveře, okna, dále použít pásky na otvory do bytu či domu. Popřípadě pokud by se nebezpečná látka dostala do bytu/domu, tak využijí improvizovanou ochranu, popřípadě provedou samovolnou evakuaci.

Jedenáctá otázka zněla „Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí).“ Tato otázka je tu z důvodu toho, že dle statistik 1/3 požárů vzniká právě v kuchyni.

Graf 9 Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí.)

Zdroj: vlastní

Následující otázka měla zjistit, co si respondenti myslí, že je nejzávažnější mimořádná událost z hlediska ztrát na životech. Respondenti měli na výběr z chemické havárie, požáru, povodní, protržení vodní hráze, sucha, vichřice, sněhové kalamity, zemětřesení a mohli odpovědět i individuálně. Mezi nejčastější ostatní odpovědi, se zde vyskytovaly události jako válka, jaderná havárie, tornáda. Celkově 1036 studentů považuje za nejzávažnější mimořádnou událost chemickou havárii, následuje požár v celkovém počtu 312, povodeň 182, protržení vodní hráze 149 a na závěr studenti odpovídali sucho 82, vichřice 50, sněhová

kalamita v počtu 22 a na závěr 26 respondentů odpovědělo zemětřesení. Zbylé odpovědi v celkovém počtu 149 byly otevřené odpovědi a opakovaly se zde válka v počtu 28, 12 jaderná havárie, tornádo 9. Zbylých 100 odpovědí zde bylo ve smyslu ostatní, nevím, všechno.

Třináctá otázka zněla „Víte, jaké jsou bezpečnostní hrozby pro Českou republiku? Prosím o konkrétní odpověď.“ Lze předpokládat, že studenti nebudou zcela vědět, jaké jsou bezpečnostní hrozby pro Českou republiku, protože je to odborná otázka. Ovšem mnoho studentů odpovědělo správně. Jednalo se zejména o studenty na gymnáziích a škol, které jsou zaměřené na bezpečnost. Studenti mohli odpovídat v otevřených odpovědích. Celkově 1154 studentů odpovídalo ve smyslu, že neví nebo se o tuhle problematiku nezajímají ohledně toho, jaké bezpečnostní hrozby hrozí České republice. Mezi ne zcela správné odpovědi se zpravidla opakovaly povodně, požáry, chemické havárie a válka v celkovém množství 890. Další špatné odpovědi, které se opakovaly v řádu jednotek bylo USA, Putin, nedostatek vody, tornádo, sucho, počasí. Odpovědi správné byly terorismus, kybernetické hrozby, organizovaný zločin, korupce a extremismus, zde bylo odpovědí 259.

Další otázka, která byla rovněž spíše vědomostní, měla zjistit, zda studenti znají krizové stavy. Studenti odpovídali v otevřené odpovědi. Celkově bylo zaznamenáno 1270 odpovědí ve stylu, že nemají o téhle problematice žádný přehled a neví. Celkem v České republice jsou 4 krizové stavy. Mezi nejčastější krizový stav, kteří studenti vyjmenovali je nouzový stav v celkovém počtu 441 odpovědí. Naopak mezi nejméně známý krizový stav je stav nebezpečí v počtu 337. Válečný stav měl 371 a stav ohrožení státu měl 358. Celkově 208 studentů zodpovědělo správně všechny krizové stavy, 88 zodpovědělo 3 krizové stavy, 58 zodpovědělo 2 krizové stavy a 1 krizový stav zodpovědělo 80 studentů.

Patnáctá otázka v dotazníkovém šetření zněla „Znáte některé varovné a informační signály? (jeden ze signálů je slyšet pravidelně první středu v měsíci.) Prosím o konkrétní odpověď.“ Zde studenti odpovídali z velké části především z čeho se vysílá daný tón, a to ze sirény v počtu 1451. Celkem 158 odpovědí bylo pro požární poplach, zkouška sirén v 278 počtu, všeobecná výstraha v celkovém počtu 46. Další odpovědi, které byly zaznamenány jsou nevím v počtu 69.

Šestnáctá otázka zněla „Znáte všechna tísňová čísla? Prosím o konkrétní odpověď, neodpovídat ANO.“ otázka byla otevřená a studenti psali v rámci svých znalostí tísňová čísla, která znají. Mezi nejvíce psaná čísla, která se v odpovědích ukazovala je tísňové číslo na PČR 158 a to v celkovém počtu 1567, těsně za PČR je zdravotní záchranná služba 155

v počtu 1556, na třetím místě je HZS 150 a to v počtu 1482. K dalším velmi častým odpovědím je jednotné evropské číslo tísňového volání 112 a to v počtu 1395. Další čísla, která se v odpovědích vyskytovala je číslo na městskou policii 156 v počtu 479. Mezi odpověďmi byla taky odpověď ANO, ale zde nikdo z nich tísňové číslo nevypsal rovněž

zde byla početná skupina 84 studentů, kteří odpověděli NE, a to v počtu 84. Mezi odpověďmi se rovněž zobrazilo tísňové číslo z USA a to 911 v počtu 30.

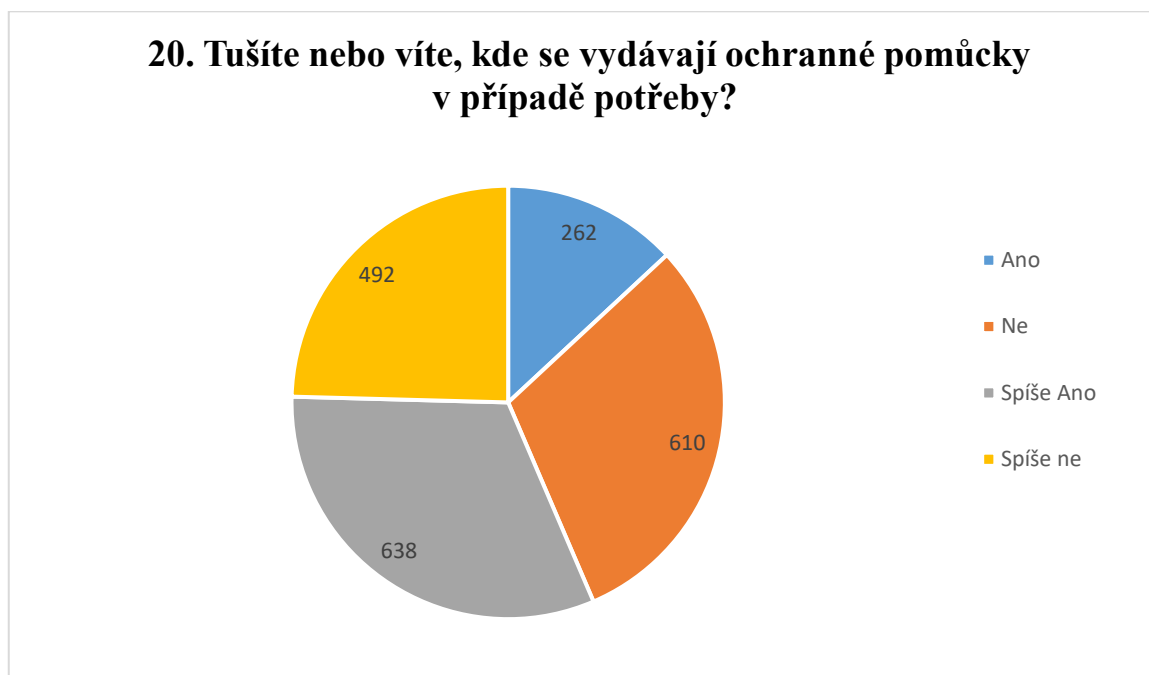
Další otázka měla zjistit, zda studenti na středních školách dokážou poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí. Otázka zněla takto „Dokázali byste poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí? Prosím o postup v případě, že víte, jak tomuto člověku pomoci.“. V dotazníkovém šetření bylo velmi znát, z jaké je respondent střední školy. Na první pohled je patrné, že studenti ze zdravotních škol znají postup velmi kvalitně. Celkově 579 lidí odpovědělo, že daný postup absolutně neznají, 764 respondentů odpovědělo ANO, ale neuvedlo zde žádný postup. Rovněž 159 osob uvedlo neví. Většina odpovědí byla, že by zavolali na tísňovou linku 155 a postupovali dle pokynů zdravotníků. Správných odpovědí s kvalitním postupem byla 1/4 odpovědí.

Osmnáctá otázka byla uzavřena a zjišťovala, zda respondenti ví, jak se dozví o případné evakuaci. Zde velká většina odpovědí a to rovných 1477 studentů odpovědělo ANO a 525 odpovědělo NE. Tudiž 74 % zná a 26 % neví, jak se o případné evakuaci dozví.

Předposlední otázka, která se ptala na „Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? Prosím o vyjmenování konkrétního místa, kam byste šli. V případě, že nevíte odpovězte NE.“. Otázka byla uzavřena. Mezi nejčastější odpovědi patřila odpověď NE v celkovém množství 816. K dalším velmi častým odpovědím patřil sklep s počtem 735. 267 respondentů by se schovalo do krytu. Vesměs v každé odpovědi byl konkrétní kryt, kam by se daná osoba ukryla, ať už se jednalo o civilní kryt, kryty pod kostelem, bývalé kryty za války, ve škole, do tunelu, zejména byl zmíněn Strahovský tunel. K dalším častým odpovědím patřilo někam do podzemí, kde nehrozí zasypání od sutin. Celkově 139 odpovědí byla stanice metra. Lze usuzovat, že to jsou právě střední školy, které se nacházejí v Praze. Celkově 45 odpovědí se dělilo mezi jednotky, jako například útěk z města.

Poslední otázka z dotazníkového šetření byla, zda studenti na středních školách vědí, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby. V následujícím grafu lze vyčíst, že pouhých 262 studentů ví, kde se takové pomůcky vydávají, ale 638 odpovědělo spíše ano.

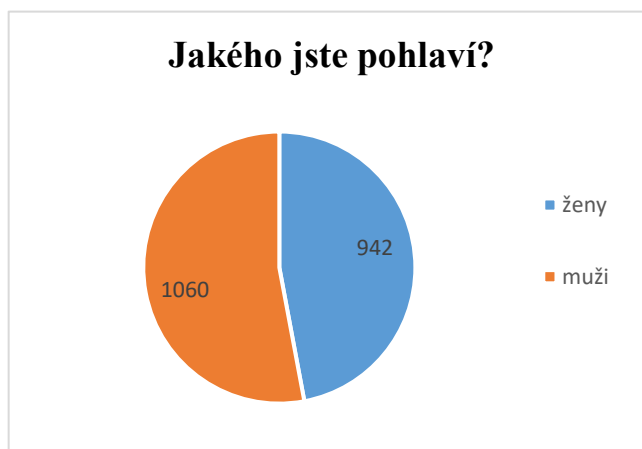
Většina studentů ale neví, kde se takové pomůcky vydávají, a to v počtu 610 a odpovědí spíše ne je 492.

Graf 10 Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby? Zdroj: vlastní

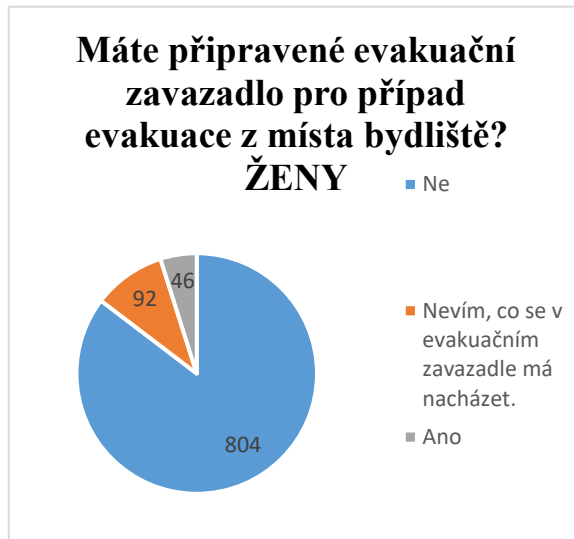
14.2 Porovnání názorů respondentů v závislosti na jejich pohlaví

Následující výsledky z dotazníkového šetření ukazují zastoupení jednotlivých názorů v závislosti na jejich pohlaví. Pro porovnání odpovědí mužů a žen, jsou pouze vybrané otázky. Celkově je těchto otázek 14. Pod Grafy jsou vždy % rozdíly mezi ženou a mužem. V následujícím grafu lze vidět, že se bude porovnávat celkově 1060 mužů a 942 žen.

Graf 11 Celkový počet mužů a žen

Zdroj: vlastní

Graf 12 Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště?

Varianta: ŽENY Zdroj: vlastní
Ne = 85,35 %

Nevím, co se v evakuačním zavazadle má nacházet = 9,76 %

Ano = 4,88 %

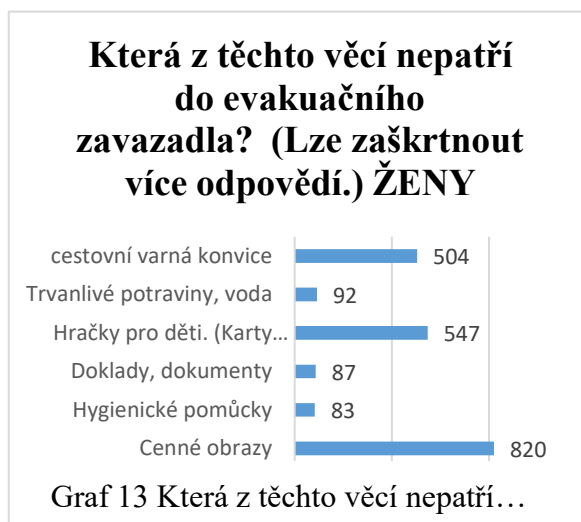

Graf 14 Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště?

Varianta MUŽI Zdroj: vlastní
Ne = 80,28%

Nevím, co se v evakuačním zavazadle má nacházet = 11,32 %

Ano = 8,39 %

Graf 13 Která z těchto věcí nepatří...

Cestovní varná konvice = 23,62 % Zdroj: vlastní

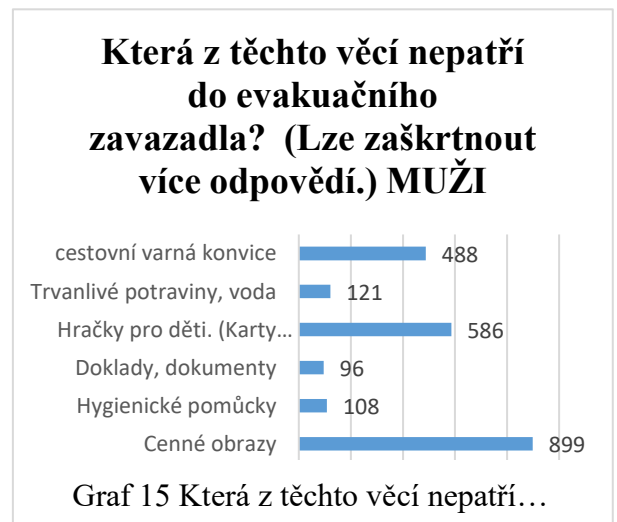
Trvanlivé potraviny, voda = 4,31 %

Hračky pro děti. (Karty atd.) = 25,64 %

Doklady, dokumenty = 4,07 %

Hygienické pomůcky = 3,89 %

Cenné obrazy = 38,44 %

Graf 15 Která z těchto věcí nepatří...

Cestovní varná konvice = 21,23% Zdroj: vlastní

Trvanlivé potraviny, voda = 5,26 %

Hračky pro děti. (Karty atd.) = 25,5 %

Doklady, dokumenty = 4,17%

Hygienické pomůcky = 4,69%

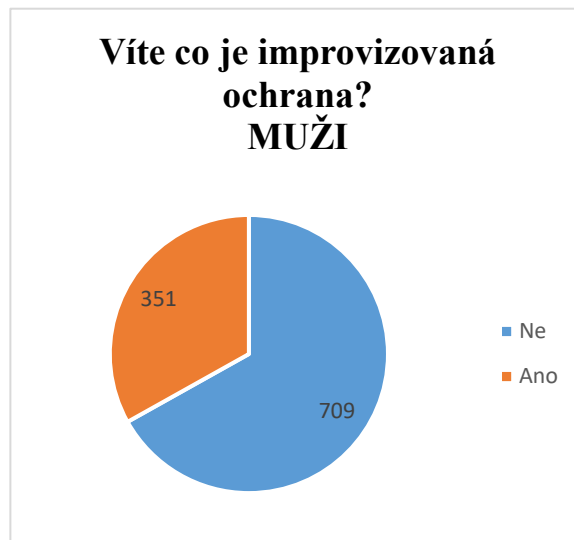
Cenné obrazy = 39,12 %

Graf 16 Víte, co je improvizovaná ochrana?
Varianta: ŽENY Zdroj: vlastní

Ne = 74,20 %

Ano = 25,79 %

Graf 18 Víte, co je improvizovaná ochrana?
Varianta: MUŽI Zdroj: vlastní

Ne = 66,88 %

Ano = 33,11 %

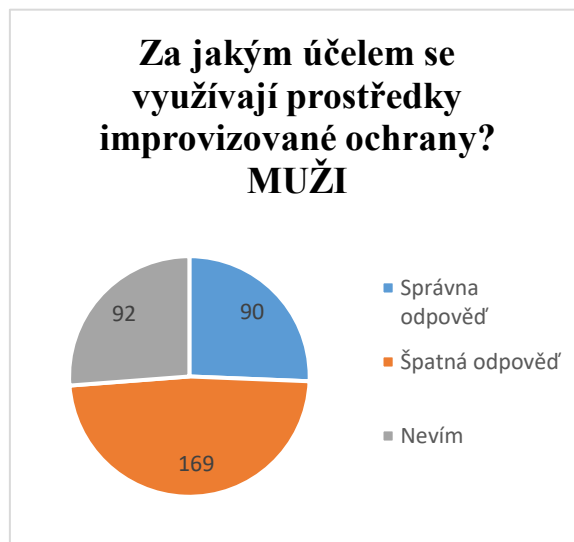

Graf 17 Za jakým účelem se využívají prostředky improvizované ochrany?
Varianta: ŽENY Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 35,80 %

Špatná odpověď = 42,38 %

Nevím = 21,81 %

Graf 19 Za jakým účelem se využívají prostředky improvizované ochrany?
Varianta: MUŽI Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 25,64 %

Špatná odpověď = 48,14 %

Nevím = 26,21 %

Graf 20 Z čelo lze vyrobit prostředky improvizované ochrany? Varianta: ŽENY

Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 72,42 %

Špatná odpověď = 3,29 %

Nevím = 24,27 %

Graf 22 Z čelo lze vyrobit prostředky improvizované ochrany? Varianta: MUŽI

Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 67,52 %

Špatná odpověď = 6,83 %

Nevím = 25,64 %

Graf 21 Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany.....? Varianta ŽENY

Zdroj: vlastní

Ano = 35,13 %

Ne = 58,49 %

Nevím, co to je = 6,36 %

Graf 23 Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany.....? Varianta MUŽI

Zdroj: vlastní

Ano = 35,84 %

Ne = 58,20 %

Nevím, co to je = 5,94 %

Graf 24 Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost? Varianta ŽENY

Ve škole = 45,85 % Zdroj: vlastní

Vůbec se o tohle nezajímám = 41,88 %

Přednášky od obce/kraje = 3,60 %

Ostatní = 9,34 %

Graf 26 Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost? Varianta MUŽI

Ve škole = 34,90 % Zdroj: vlastní

Vůbec se o tohle nezajímám = 50 %

Přednášky od obce/kraje = 5 %

Ostatní = 10,09 %

Graf 25 Jak si myslíte, že jste připraveni na mimořádnou událost v podobě úniku nebezpečné látky? Varianta ŽENY

Správná odpověď = 39,17 % Zdroj: vlastní

Špatná odpověď = 43,73 %

Nevím = 17,09 %

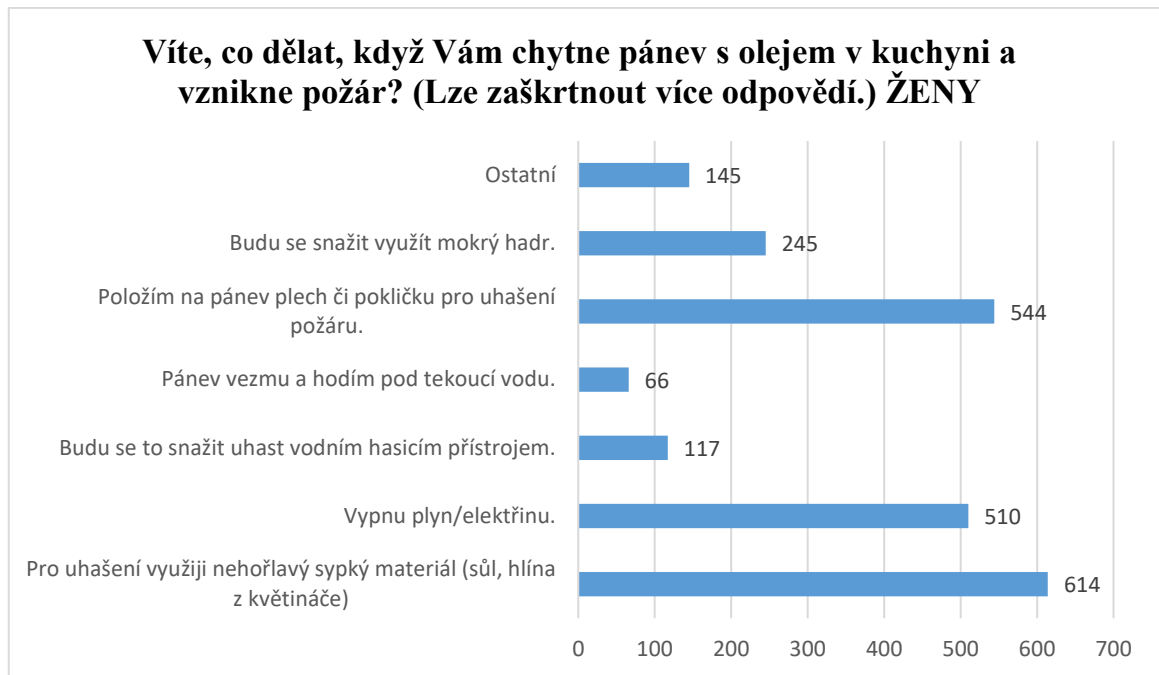

Graf 27 Jak si myslíte, že jste připraveni na mimořádnou událost v podobě úniku nebezpečné látky? Varianta MUŽI

Správná odpověď = 33,67 % Zdroj: vlastní

Špatná odpověď = 52,16 %

Nevím = 14,15 %

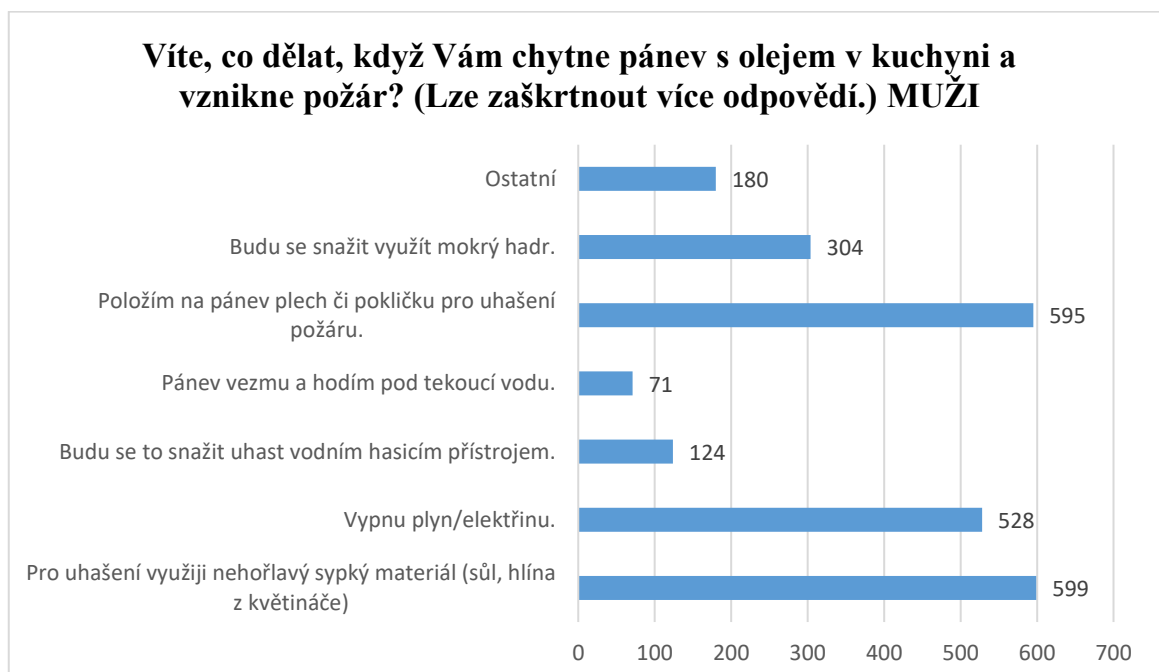

Graf 28 Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí.) Varianta ŽENY

Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 1913

Špatná odpověď = 183

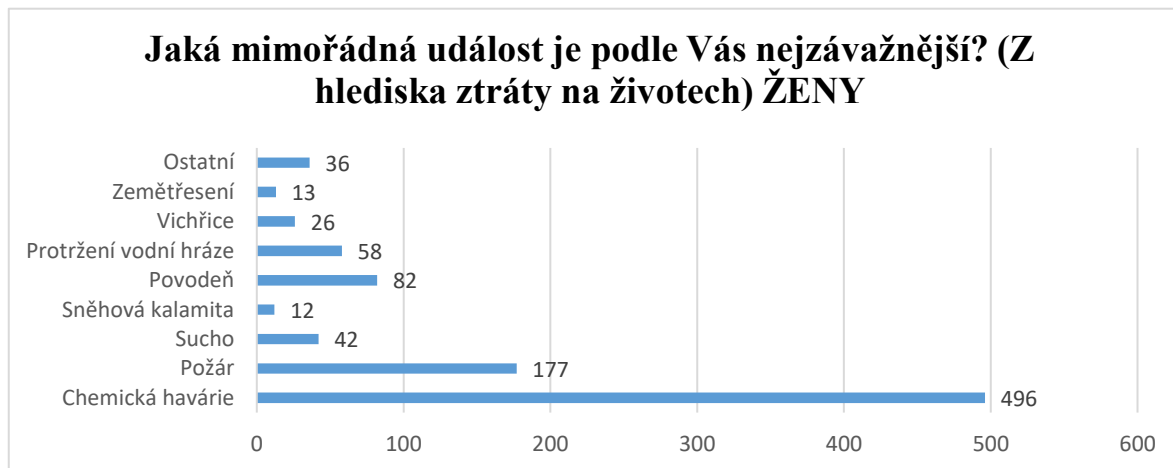

Graf 29 Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí.) Varianta MUŽI

Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 2026

Špatná odpověď = 195

Graf 30 Jaká mimořádná událost je podle Vás nejzávažnější? (Z hlediska ztráty na životech) Varianta ŽENY

Zdroj: vlastní

Chemická havárie = 52,65 %

Povodeň = 8,70 %

Požár = 18,78 %

Protržení vodní hráze = 6,15 %

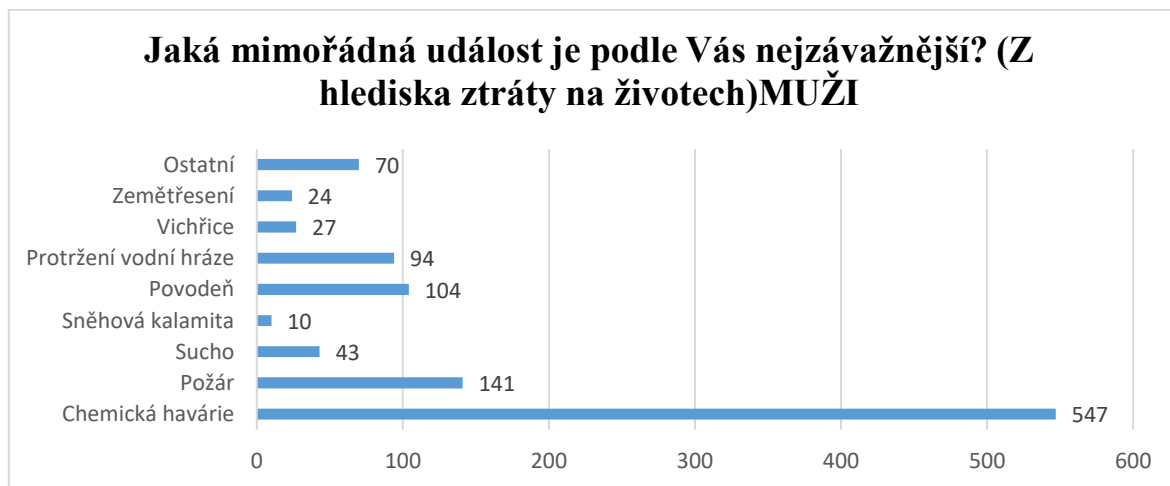
Sucho = 4,45 %

Vichřice = 2,76 %

Sněhová kalamita = 1,27 %

Zemětřesení = 1,38 %

Ostatní = 3,82 %

Graf 31 Jaká mimořádná událost je podle Vás nejzávažnější? (Z hlediska ztráty na životech) Varianta MUŽI

Zdroj: vlastní

Chemická havárie = 51,6 %

Povodeň = 9,81 %

Požár = 13,3 %

Protržení vodní hráze = 8,86 %

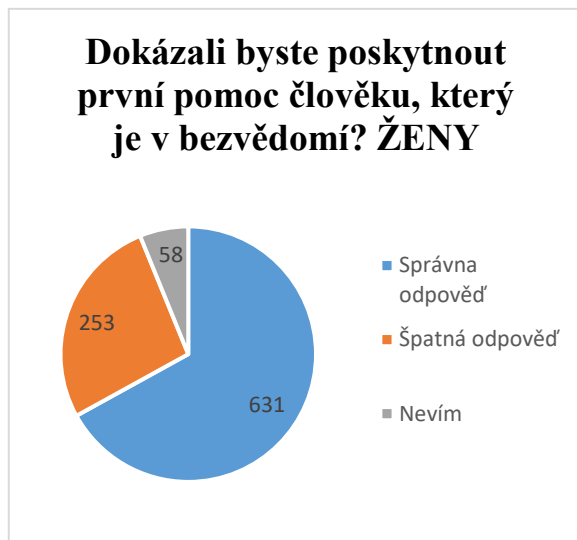
Sucho = 4,05 %

Vichřice = 2,54 %

Sněhová kalamita = 0,94 %

Zemětřesení = 2,26 %

Ostatní = 6,6 %

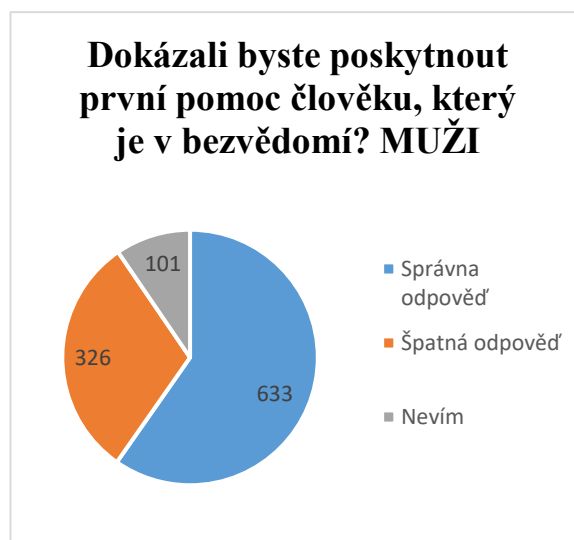
Graf 32 Dokázali byste poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí? Varianta ŽENY

Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 66,98

Špatná odpověď = 26,85 %

Nevím = 6,15 %

Graf 34 Dokázali byste poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí? Varianta MUŽI

Zdroj: vlastní

Správná odpověď = 59,71 %

Špatná odpověď = 30,75 %

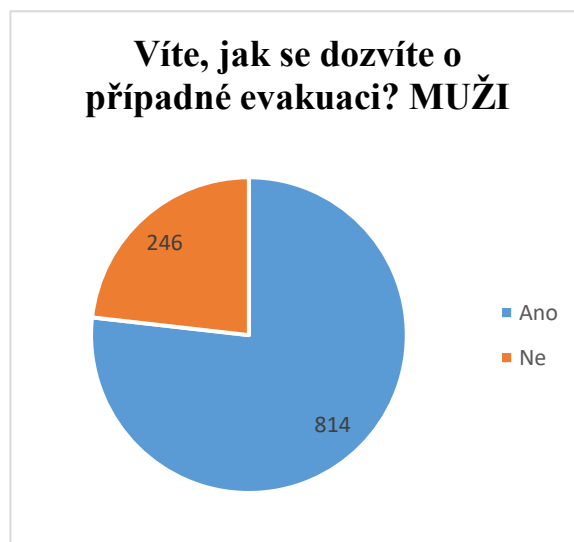
Nevím = 9,52 %

Graf 33 Víte, jak se dozvíte o případné evakuaci? Varianta ŽENY

Ano = 70,38 %

Ne = 29,61 %

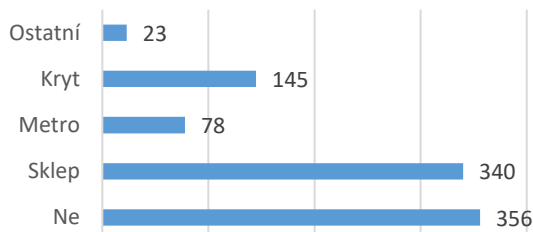

Graf 35 Víte, jak se dozvíte o případné evakuaci? Varianta MUŽI

Ano = 76,79 %

Ne = 23,20 %

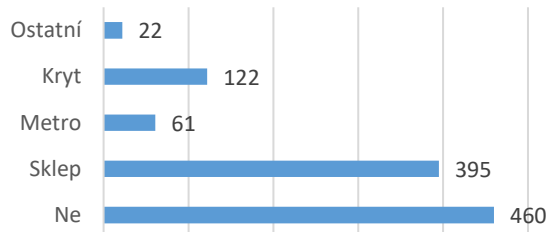
Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? ŽENY

Graf 36 Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? Varianta ŽENY Zdroj: vlastní

Ne = 37,79 %
 Sklep = 36,09 %
 Metro = 8,28 %
 Kryt = 15,39 %
 Ostatní = 2,44 %

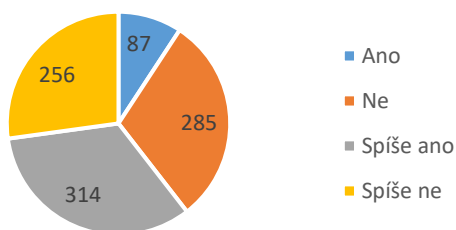
Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? MUŽI

Graf 39 Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? Varianta MUŽI Zdroj: vlastní

Ne = 43,39 %
 Sklep = 37,26 %
 Metro = 5,75 %
 Kryt = 11,5 %
 Ostatní = 2,07 %

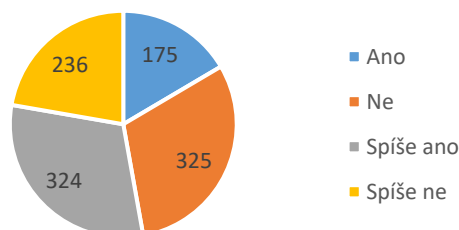
Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby? ŽENY

Graf 38 Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby? Varianta ŽENY Zdroj: vlastní

Ano = 9,23 %
 Ne = 30,25 %
 Spíše ano = 33,33 %
 Spíše ne = 27,17 %

Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby? MUŽI

Graf 37 Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby? Varianta MUŽI Zdroj: vlastní

Ano = 16,50 %
 Ne = 30,66 %
 Spíše ano = 30,56 %
 Spíše ne = 22,26 %

15 METODA WHAT-IF

Metoda WHAT-IF neboli co se stane když, je založena na brainstormingu, který byl využit v této metodě. Skládá se především z pracovního týmu, který formou dotazů a odpovědí prověřuje dané situace. Každý dotaz vždy vzniká „What-if“ neboli co se stane když.

Každý z pracovního týmu může pokládat danou otázku, která ho zajímá a tým pak hledá na daný problém řešení. Vymýšlení těchto otázek závisí na zkušenostech pracovníků. V případě jednoduchého procesu lze, aby se tým skládal z menšího počtu pracovníků. Metoda není časově náročná, a proto je ve firmách velmi oblíbená (Mulder, 2017).

Z dotazníkového šetření byly využity vybrané otázky, které se aplikují pro metodu What-if:

1. Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště?
2. Z čeho lze vyrobit prostředky improvizované ochrany?
3. Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení, požární ochrany atd...?
4. Dokážete vyjmenovat všechny krizové stavy? V České republice jsou 4.
5. Znáte některé varovné a informační signály? (jeden ze signálů je slyšet pravidelně první středu v měsíci.) Prosím o konkrétní odpověď.
6. Znáte všechna tísňová čísla? Prosím o konkrétní odpověď, neodpovídat ANO.
7. Dokázali byste poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí? Prosím o postup v případě, že víte, jak tomuto člověku pomoci.
8. Víte, jak se dozvíte o případné evakuaci?
9. Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? Prosím o vyjmenování konkrétního místa, kam byste šli. V případě, že nevíte odpovězte NE.
10. Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby?

V následující tabulce číslo 3 jsou jednotlivé otázky pod riziky číslo 1 až 10. Následuje otázka. Co se stane, když: a odpověď na tuto otázku. V následující kapitole budou vypsána opatření na metody, které byly využity v diplomové práci.

Tabulka 3 What If

Zdroj: vlastní

Riziko	Co se stane, když...	Odpověď
1	Nebudou mít připravené evakuační zavazadlo?	Pomalejší evakuace, chaos při balení ve stresu.
2	Nebudou vědět z čeho lze vyrobit improvizovanou ochranu.	Poškození zdraví či ztráta na životě.
3	Nebudou dostatečně vzdělány v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení.	Při krizové situaci více stresu, více ztrát (životy, finance).
4	Nebudou vědět krizové stavy.	Neznalost práv a povinností při krizových stavech.
5	Neznají varovné a informační signály.	Podcenění situace.
6	Neznají tísňová čísla.	Poškození zdraví, ztráta na životě, majetku nebo životního prostředí.
7	Nedokážou poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí.	Poškození zdraví či ztráta na životě.
8	Neznají, kde se dozví o evakuaci.	Pomalejší evakuace.
9	Neví, kam se schovat v případě bombového útoku.	Poškození zdraví či ztráta na životě.
10	Neznají, kde se vydávají ochranné pomůcky.	Poškození zdraví či ztráta na životě.

První otázka, která je zaměřena na evakuační zavazadlo. V případě, že studenti či ostatní obyvatelé ČR nemají toto zavazadlo připraveno, stane se, že při mimořádné události nebo krizové situaci nastane chaos při evakuaci, který díky této okolnosti může být pozdržen. Dále hrozí zapomenutí nezbytných věcí, které mají být v evakuačním zavazadle.

Další otázka se soustředí na to, z čeho lze vyrobit improvizovanou ochranu. Popřípadě, že obyvatelé neví, jak reagovat na různé nebezpečné látky hrozí, že nebudou vědět, jak se chránit a mohou si poškodit zdraví či v horší situaci přijít rovnou o svůj život.

Třetí otázka, která je vybraná do metody What-if je, co se stane, když studenti nebudou dostatečně vzdělaní v oblastech jako jsou ochrana obyvatelstva a krizové řízení. Zde se může stát, že v případě těchto situací nebudou vědět, jak se správně zachovat a co v konkrétních situacích dělat. Z toho důvodu lze přijít o větší ztráty na životech nebo financích.

Čtvrtá otázka je, že v případě neznalostí krizových stavech a jejich obsahu hrozí neznalost svých práv a jaké mají povinnosti občané v daném krizovém stavu.

Další otázka, že v případě neznalostí varovných a informačních signálů studenti nebudou vědět, jak na daný signál reagovat a může se podcenit daná situace.

Šestá otázka, co se stane, když nebudou vědět studenti tísňová čísla. Hrozí neposkytnutí první pomoci, pokud člověk na danou situaci nevystačí sám. V případě MU větší škody na majetku či životním prostředí.

Sedmá otázka, pokud člověk neumí poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí, tak je velké riziko ztráty života nebo poškození zdraví.

Další otázka, pokud studenti neví, kde se dozví o evakuaci, stane se, že se v čas nedostanou do evakuačního centra a mohou se zranit či v horším případě přijít o svůj vlastní život.

Předposlední otázka, že pokud neví, kam se schovat v případě bombového útoku hrozí, ztráta na životě či vážné poškození zdraví.

Poslední desátá otázka, že v případě, že neznají, kde se vydávají ochranné pomůcky, nedostanou se včas nebo vůbec k těmto pomůckám a tím se mohou zranit nebo přijít o svůj život.

16 VYHODCENÍ A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ

V následující kapitole je podrobně vyhodnocený dotazník, kde se nachází rovněž porovnání odpovědí od mužů a žen a následují návrhy na zlepšení dané situace.

16.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Z výsledků dotazníkového šetření je patrné, že dotazník zaujal spíše muže, a to konkrétně o 3 %. Lze tedy předpokládat, že se o tuto problematiku více zajímají.

K dalším stěžejním otázkám v dotazníkovém šetření je otázka, zda studenti mají připravené evakuační zavazadlo. Z výsledků je jasné, že toto zavazadlo nemá rovných 1665 respondentů. Při porovnání mužů a žen vyplývá, že muži mají přibližně o 3,5 % více zavazadlo připraveno. Čtvrtá otázka bezprostředně navazuje na otázku předešlou a zajímala se, zda vědí, co nepatří do evakuačního zavazadlo. Zde byly tři správné odpovědi. Celkem 1133 lidí si neuvědomuje, že do evakuačního zavazadlo patří i hračky, je to přibližně 50 %. Rozdíl se nenachází ani, když porovnáme muže a ženy. Mezi největší rozdíl v této otázce je odpověď cestovní varná konvice, a to mají pouze ženy o 2,5 % více správných odpovědí.

Pátá otázka se věnovala bloku improvizované ochrany. Celkově 1408 odpovědí bylo negativních. Rozdíl se projevil při porovnání mužů a žen, kde muži o této problematice mají větší povědomí o celkových 8 %. Další dvě otázky se ukázaly pouze respondentům, kteří odpověděli ANO, tudíž se jedná o 594 studentů. V otázce, za jakým účelem se využívají prostředky improvizované ochrany rovných 195 studentů odpovědělo nevím a dalších 272 odpovědělo zcela špatně. Rozdíl v odpovědích nastává při porovnání mužů a žen. Celkově 10 % žen odpovědělo kladněji než muži. Lze tedy předpokládat, že se o tuto problematiku více zajímají ženy než muži. Druhá otázka z tohoto segmentu se zajímala, z čeho lze tuto improvizovanou ochranu vyrobit. Celkem 156 respondentů odpovědělo, že neví. Při porovnání výsledků mužů a žen nastává opět rozdíl, kde 5 % je více vzděláno v téhle problematice.

Osmá otázka, zda se účastní vzdělání/kurzů v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení atd. rovných 1202 odpovědělo, že je tato odvětví vůbec nezajímají. Pokud porovnáme odpovědi od žen a mužů, tak můžeme zjistit, že v téhle problematice nerozhoduje pohlaví. K dalším otázkám v tomhle odvětví patří, zda se studenti připravují na mimořádné události. Celkem se o tuhle problematiku nezajímá 915 respondentů. Pokud porovnáme odpovědi od

žen a mužů, lze vidět významný rozdíl v tom, jak se jednotlivé pohlaví vzdělávají. Přibližně o 11 % se ženy více vzdělávají ve škole. Nutno, ale podotknout, že záleží rovněž na škole, kde daný student studuje. Celkem odpovědělo 670 studentů z gymnáziích a z toho bylo rovných 400 žen. Významný rozdíl 8 % také nastává, že se o tohle muži více nezajímají. Zbytek rozdílů mezi muži a ženami je velmi nepatrný. K dalším otázkám v tomhle odvětví patří zda jsou respondenti připraveni na MU v podobě úniku nebezpečné látky. Celkem 965 odpovědí bylo špatně. Při porovnání odpovědí žen a mužů, lze vyčíst, že jsou lépe připraveny ženy, a to rovnou přibližně o 6 %. Další otázka v tomhle segmentu je, zda ví, co dělat, pokud nastane požár z důvodu chytnutí oleje v pánvi. Celkem se zde nacházelo 378 špatných odpovědí. Lze tedy konstatovat, že studenti na středních školách jsou dostatečně informováni. Jelikož tento druh požáru je 1/3 požárů v České republice, lze předpokládat, že postupem času těchto požárů bude ubývat. Rozdíl mezi ženami a muži je zanedbatelný. Předposlední otázka v téhle části dotazníkového šetření zjišťovala, jaká je dle respondentů nejzávažnější MU dle ztrát na životech. Odpovědi byly v obou pohlaví totožné. Pouze u požáru ženy odpověděly o přibližně o 6 % více. Rovněž zde konstatovat, že mezi nejzávažnější MU považují chemickou havárii. Poslední otázka, která se nachází v této části zjišťovala, zda studenti znají bezpečnostní hrozby. Celkem 1154 odpovědí bylo negativních. Lze tedy předpokládat, že se toto téma ve školách neprobírá nebo se studenti o tohle téma nezajímají.

Následuje soubor otázek, které jsou spíše vědomostní a lze předpokládat, že zde mnoho studentů nebude vědět odpověď, protože jsou odborné, ale pro život velmi důležité.

Čtrnáctá otázka byla spíše vědomostní, a to, zda vědí krizové stavy, které jsou v ČR. 1270 odpovědí bylo negativních. Rovněž jako u předchozí otázky, lze předpokládat, že se toto téma ve školách ne zcela vyučuje. Obyvatelé by měli znát aspoň nouzový stav, který se vyhlásoval při pandemii COVID-19. Z pohledu občanů jsou tyto krizové stavy velmi důležité pro obyvatele, aby věděli, co je v jakou dobu čeká nebo, jak se mohou v případě krizové situace chovat.

V patnácté otázce, zda vědí některé varovné a informační signály bylo přibližně 1500 odpovědí špatně. Je velmi nutné, aby osoby znaly aspoň nějaké tyto signály, z důvodu toho, aby mohly na danou situaci reagovat. V případě MU a krizových situací se jedná o každý čas, který se vhodně využije.

Další otázka v téhle kategorii zněla, zda znají tísňová čísla. Tato odpověď dopadla velmi kladně. Přibližně 3/4 odpovědí byla kladných a lze tedy předpokládat, že se toto téma ve školách správně vyučuje.

Sedmnáctá otázka se zajímala, zda studenti na středních školách umí poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí. Celkem 579 odpovědí bylo špatně. Dalších 159 nevědělo a 1264 odpovědělo zcela správně. Ovšem lze předpokládat, že 167 studentů, kteří jsou na střední škole zdravotní odpovědělo správně a tedy rovných 1097 studentů mimo zdravotních škol odpovědělo správně. Přibližně tedy 50 % odpovědělo špatně. Lze tedy konstatovat, že studenti na středních školách nejsou ne zcela správně připraveni, poskytnout první pomoc osobě, která je v bezvědomí. Při porovnání mužů a žen jsou na tom ženy o něco lépe, a to konkrétně o 7 %.

Osmnáctá otázka se zajímá problematikou evakuace. Celkem 525 osob odpovědělo, že neví, kde se dozví o případné evakuaci. Pokud porovnáme muže a ženy, tak zjistíme, že muži o dané problematice mají větší povědomí, a to o celkových 6 %. Předposlední otázka v dotazníkovém šetření se zajímala, zda studenti ví, kde se schovat v případě, že by ČR hrozil bombový útok. Otázka je tu z důvodu války na Ukrajině a je nutné, aby i ostatní obyvatelé byli na tuto možnost připraveni. Celkem 816 odpovědí uvedlo, že neví, kam se schovat nebo nemají kam jít. Mezi nejčastější odpovědi, které tu byly jsou sklep, metro, kryt. Pokud porovnáme odpovědi od mužů a žen, tak můžeme zjistit, že ženy jsou o povědomí téhle problematiky o 5,5 % na tom lépe. Odpověď metro lze předpokládat spíše u pražských středních škol.

Poslední otázka se zabývala, zda studenti vědí, kde se vydávají ochranné pomůcky. Přibližně 1000 osob neví, kde se tyto pomůcky vydávají. Pokud porovnáme odpovědi od žen a mužů, zjistíme že ženy jsou na tom o 12 % hůře než muži. Lze tedy konstatovat, že v případě potřeby by celých 50 % studentů nevědělo, kam si pro tyto pomůcky mohou přijít.

16.2 Návrhy na zlepšení dané situace

Opatření pro studenty, kteří nedokážou poskytnout první pomoc by mohl pomoci Český červený kříž, který zprostředkovává kurzy první pomoci. Kurz základní první pomoci stojí 1500kč za 12 hodin. Pokud bychom počítali, že je celkem na středních školách přibližně 400tisíc studentů a tento kurz by každý student měl absolvovat jednou za svoji školní docházku, tak nám zbude cca 100tisíc prváků, kteří by se povinně účastnili kurzu první

pomoci. $\frac{400\,000}{4} = 100\,000$ tisíc studentů. Jestli bychom počítali, aby tento kurz byl prospěšný a kvalitní, je za potřebí, aby na jednom kurzu bylo maximálně 20 osob. $\frac{100\,000}{20} = 5000$ tisíc kurzů za rok. Pokud vypočítáme celkovou cenu za všechny kurzy. $5000 * 1500 = 7\,500\,000$ Kč. Celkem by Ministerstvo školství utratilo přibližně 7,5 miliónu korun každý rok za to, aby studenti měli kvalitní přípravu pro poskytování první pomoci. Zcela jistě by se dala domluvit s Českým červeným křížem sleva.

Mezi další návrhy, které vylepší danou situaci ohledně znalostí studentů, je zvýšit kvalitu vzdělání ohledně bezpečnosti. Seznámit studenty se základními hrozbami, které je v životě čekají. Dále zvýšit povědomí o krizových stavech a dalších těchto odvětví. Pokud má ČR 4 krizové stavy, znamenalo by to pro první ročník pouze 4 hodiny na víc. V každé hodině by se probral stručně jeden krizový stav, aby studenti věděli základní práva a povinnosti osob při vyhlášení krizového stavu. Rovněž by se žáci naučili, jak se chovat při různých MU, proč je dobré mít připravené evakuační zavazadlo nebo jak probíhá taková evakuace. Jak je zmíněno v teoretické části existují učebnice pro základní a střední školy. Těchto výtisků z každé učebnice je na školách pouze po pár kusech. Z tohoto důvodu kvalita výuky není dostačující. Proto by bylo vhodné sjednotit jednu učebnici, podle které lze vyučovat a sjednotit vzdělávání v této oblasti. Cena jednotlivé učebnice by neměla být tak vysoká v rámci toho, že by se tato učebnice dala využívat po dobu několika let.

Pro další zlepšení připravenosti obyvatelstva na mimořádné události lze využít sociální sítě jako jsou například Facebook, Instagram či YouTube. Kraje, města, obce či samotné školy by mohly využít svoje sociální sítě pro propagaci materiálů, které se zajímají o naši bezpečnost. Rovněž se dají využít za placenou propagaci influenceři⁵, kteří by využili své slávy a poskytli tyto informace sledujícím. Spoustu mladých lidí mají tyto influencerky za vzory a pokud by se jejich vzor vzdělával v této problematice, tak by se dalo předpokládat, že i sledující by se o toto téma začali zajímat. Nelze s přesností definovat kolik by tato propagace stála, protože každý influencer má individuální ceník.

Mezi další řešení, které by mohlo být úspěšné jsou lépe propagovat přednášky od krajů a obcí. Přednášky by se mohly konat na úřadech či ve školách. Ovšem není patrné, zda by o tyto přednášky byl z řad studentů dostatečný zájem. Přednášky by mohly být zpestřeny o názorné ukázky například z řad jednotky dobrovolných hasičů.

⁵ Osobnost, která je známá na internetu a dokáže oslovit pomoci svých názorů velkou část sledujících.

Jeden z dalších návrhů, které by mohly být úspěšný je rozdávání propagačních letáků v místech, kde hrozí určité MU či krizové situace. Co se týká cen, letáky by mohly financovat kraje či obce.

Další návrhy, které navrhuji jsou kvízy či soutěže na internetových stránkách HZS. Tyto soutěže má například Jihočeský kraj, který je pořádá jednou do roka. Jednotlivé kvízy by byly rozděleny do různých věkových kategorií. Pro motivaci účastnit se soutěží by byly různé hodnotné ceny.

Jeden z nejvíce náročných návrhů, které lze realizovat, je počítačová hra ve virtuálním světě. Studenti stále více věnují čas virtuálnímu světu v moderních technologiích. Hra by měla za úkol postarat se o své, zdraví, život, majetek či starat se o své blízké. Museli by reagovat na různé mimořádné události, cvičit si varovné a informační signály. Ve hře by bylo na výběr, o jakou MU by se jednalo. Dala by se simulovat první pomoc člověku nebo samotná dopravní nehoda s únikem nebezpečné látky. Ve hře by byl pořadový systém, kde by za každou splněnou MU student získal body a tím se posouval v pořadovém systému výše. Na konci roku by mohli nejlepší studenti být ohodnoceni věcnou či finanční hodnotnou cenou. Tento projekt je velmi finančně náročný a zcela jistě v tuhle nejistou dobu není realizovatelný.

Pro studenty středních škol, by bylo velmi zajímavé účastnit se taktických cvičení, které se konají pravidelně na území ČR. Studenti by mohli přímo vidět, jak se chovat při MU. Dalo by se to využít i pro propagaci IZS v rámci propagace jednotlivých složek. Na těchto cvičení by se organizovaly i soutěže pro studenty. Muselo by se hlavně zařídit, aby žádnému studentovi na takové akci nehrozilo žádné nebezpečí.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zajímala o připravenost obyvatelstva na mimořádné události. Mezi hlavní cíle bylo zjistit pomocí dotazníkového šetření, jestli jsou studenti na středních školách připraveni na mimořádné události a zda vědí, jaké jsou bezpečnostní hrozby v České republice. Dále zda umí poskytnout první pomoc a další otázky, které se týkají bezpečnosti. Následuje navrhnout opatření, která zdokonalí daný problém. K dílčím cílům patřilo vypsát scénáře, kde hlavní zasahující složkou byl Hasičský záchranný sbor a následně bylo vytvořit scénář pro cvičení základní složky Hasičského záchranného sboru. Tyto cíle dle studenta byly řádně splněny.

Mezi nejvýznamnější zjištění, které bylo zjištěno patří, že studenti na středních školách nejsou zcela správně připraveni na dané situace správně reagovat a nezáleží ani na pohlaví. Rovněž nemají znalosti, které se týkají samotné bezpečnosti.

Autora diplomové práce tato zjištění nepřekvapila, protože se jedná o generaci, která se zajímá většinou pouze o počítače či o moderní technologie a samotná bezpečnost je nezajímá nebo nemají dostatečné informace o této problematice. Do budoucna by to mohl být významný problém. Pozornost by se měla zejména zvýšit právě u mladé generace, která postupně bude vyrůstat a povědomí o těchto problémech bude postupně upadat. Tento problém by mohla podle autora vyřešit novelizace školního zákona, který by kladl důraz právě na bezpečnost v České republice. Autor si je vědom, že je to velmi zdlouhavý a nákladný projekt, který v současné době je nerealizovatelný.

Výsledky z dotazníkového šetření budou poskytnuty Ministerstvu vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, oddělení preventivně výchovné činnosti. Jak s těmito výsledky budou pracovat není zcela jisté. Námět na cvičení, které autor navrhl pro Hasičský záchranný sbor je rovněž poskytnut na místní územní odbor.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Analyza hrozeb pro Českou republiku [online], 2015. Praha [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx>

Audit národní bezpečnosti [online], 2016. Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/audit-narodni-bezpecnosti-151410/>

Bezpečnostní politika. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. Ministerstvo zahraničních věcí [cit. 2023-01-10]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html

Bezpečnostní strategie České republiky [online], 2015. Praha: © Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [cit. 2023-01-01]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

BHANDARI, Pritha, 2021. Questionnaire Design | Methods, Question Types & Examples. *Scribbr* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.scribbr.com/methodology/questionnaire/>

Cambridge Business English Dictionary, 2011. New York: Cambridge University Press. ISBN 9780521122504.

ČESKO, 1998. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

ČESKO, 2000a. Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ČESKO, 2000b. Zákon č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO, 2000c. Zákon č. 241/2000 Sb. Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241>

ČESKO, 2001. Vyhláška č. 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 380/2002 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>

ČESKO, 2008. Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

ČESKO, 2011. Zákon č. 374/2011 Sb. Zákon o zdravotnické záchranné službě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>

ČESKO, 2015. Zákon č. 320/2015 Sb. Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>

DOSTÁL, Jakub a Jana SOUKOPOVÁ, 2014. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR: sborník z workshopu a semináře Protipovodňového vzdělávacího a výzkumného centra*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6713-4.

FRANĚK, Ondřej. *Systém zdravotnické záchranné služby v ČR* [online]. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/system-zzs-v-cr/>

GÖTZOVÁ, Martina, 2022. *Zpravodajství. Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje* [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/hzs-kralovehradeckeho-kraje-menu-informacni-servis-zpravodajstvi-2022-unor-v-roce-2021-byli-hasici-v-kralovehradeckem-kraji-u-vice-nez-7-5-tisice-udalosti.aspx>

HERZÁN, René, 2021. Hořela kotelna v areálu firmy Veba v Broumově - Olivětíně. *Naše Broumovsko* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://nase.broumovsko.cz/zpravy/broumovsko/horela-kotelna-v-arealu-firmy-veba-v-broumove-olivetine>

HRADIL, Jaroslav et al., 2018. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. ISBN 978-80-7454-774-4.

Charakteristika kraje, 2023. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje

JANDÁKOVÁ, Simona, Miloš FIALA a Josef VILÁŠEK, 2020. *Charakteristika neantropogenních mimořádných událostí v ČR* [online]. [cit. 2022-12-25]. ISSN edsair. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edsair&an=edsair.od.....2186..206e3faa4143c2da28c7d86f0a8d1d98&scope=site>

JEZZINA, 2020. Největší přehrady v ČR. *Frau* [online]. Jezzina [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: <https://www.frau.cz/nejvetsi-prehrady-v-cr/>

Jih Moravy zasáhlo mimořádné tornádo o síle F3 nebo F4 [online], © 2011. [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: <https://www.tornada.cz/clanky/tornada-v-cesku/morava-tornado-26.6.2021/>

Kraje a historické země – zeleně Čechy, modře Morava, okrově Slezsko, 2018. *Wikipedia* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesko#/media/Soubor:Czech_kraje_and_historic_regions.svg

Ludovico Iovino, Mattia D'Emidio & Marco Modica (2020) Creating an Holistic Emergency Alert Management Platform, *Journal of Urban Technology*, 27:2, 3- 20, DOI: 10.1080/10630732.2020.1717280

Mapa Královehradecký Kraj, 2019. *Korthar2015* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://korthar2015z.blogspot.com/2017/08/mapa-kralovehradecky-kraj.html>

Martínek, Bohumír a Petr Linhart a kol., 2006. *Ochrana obyvatelstva Studijní materiál k modulu E* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [cit. 2022-12-27].

Mimořádná událost. Definice, druhy a řešení prostřednictvím IZS, 2022. *BOZP.CZ* [online]. [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/aktuality/mimoradna-udalost/>

MOSER, Talisa, 2022. *Endemie: Was bedeutet das eigentlich?* [online]. Redaktions Netzwerk Deutschland [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: <https://www.rnd.de/gesundheit/endemie-pandemie-epidemie-was-ist-der-unterschied-HF75KEPKTVGNJGMVY63Q22TNOE.html>

MULDER, P., 2017. What If Analysis: Definition, Example and How to do (Steps). *Toolshero* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.toolshero.com/decision-making/what-if-analysis/>

O České republice [online], 2023. Pražský hrad [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/o-ceske-republice#:~:text=%C4%8Cesk%C3%A1%20republika%20je%20vnitrozemsk%C3%BDm%20st%C3%A1tem%2C%20kter%C3%BD%20se%20nach%C3%A1z%C3%AD,km%29%2C%20Rakouskem%20%28466%2C3%20km%29%20a%20Slovenskem%20%28251%2C8%20km%29.>

Plánovaná pomoc na vyžádání [online], © 2022. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2022-12-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/planovana-pomoc-na-vyzadani.aspx>

Pomůcky pro základní a střední školy, 2014. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky: Ochrana obyvatelstva* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pomucky-pro-zakladni-a-stredni-skoly.aspx>

Postavení a úkoly, © 2022. *Hzscr* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/postaveni-a-ukoly-postaveni-a-ukoly.aspx>

Požár v přírodě [online], © 2021. Karlovarský kraj: Bezpečnostní portál Karlovarského kraje [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: <https://www.bezport.cz/rady-doporuceni/hrozby-vyskytujici-se-v-karlovarskem-kraji/pozar-v-prirode>

Příprava dospělé populace, © 2022. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cinnost-hasicskeho-zachranneho-sboru-v-ramci-pripravy-obyvatelstva.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Přírozená povodeň, © 2020. *Krizport* [online]. Jihomoravský kraj [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/plany-havarijni/havarijni-plan-jmk/informacni-cast/a2-02-prirozena-povoden>

Rizika (Risks), 2016. *Management mania* [online]. [cit. 2022-12-25]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rizika>

RUSNOKOVÁ, Ilona, © 2011. *Fujitova stupnice* [online]. [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: <https://rusnokova.webnode.cz/fujitova-stupnice/>

SEZIMA, Ondřej, 2021. Požár v areálu firmy Veba v Broumově. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pozar-v-arealu-firmy-veba-v-broumove.aspx>

Statistická ročenka Hasičského záchranného sboru České republiky [online], 2022. Praha: Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasickeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

ŠIMÁK, Ladislav et al., 2005. *Terminologický slovník krizového riadenia* [online]. Aktualizované. Žilina: Fakulta speciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline [cit. 2022-12-25]. ISBN 80-88829-75-5. Dostupné z: <http://fbiw.uniza.sk/kkm/old/publikacie/tskr.pdf>

ŠIMEK, Tomáš, 2020. Tísňové informování obyvatelstva v České republice. *Tzb-info.cz* [online]. [cit. 2022-12-28]. Dostupné z: <https://www.tzb-info.cz/bezpecnost/21437-tisnove-informovani-obyvatelstva-v-ceske-republice>

ŠPAČEK, František, 2009. *Integrovaný záchranný systém* [online]. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém.aspx>

Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu [online], ©2016. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality [cit. 2022-12-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>

TRNEČKOVÁ, Nela, 2014. *Preventivně výchovná činnost v oblasti ochrany obyvatelstva*. Uherské Hradiště. Bakalářská. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Ivan Princ.

Únik nebezpečné látky [online]. © 2021. Bezpečnostní portál Karlovarského kraje. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.bezport.cz/rady-doporuceni/hrozby-vyskytujici-se-v-karlovarskem-kraji/unik-nebezpecne-latky#:~:text=K%20%C3%BA%20nebezpe%C4%8Dn%C3%A9%20%C3%A1tky%20m%C5%AF%C5%BEe%20doj%C3%ADt%20u%20stacion%C3%A1rn%C3%ADho,te>

chnologick%C3%BDch%20za%C5%99%C3%ADzen%C3%AD%2C%20ale%20tak%C3%A9%20p%C5%99i%20p%C5%99eprav%C4%9B%20nebezpe%C4%8Dn%C3%BDch%201%C3%A1tek.

Úvod, 2022. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost* [online]. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.sujb.cz/o-sujb/uvod>

V Českém Švýcarsku se vážně zranil hasič, spadl ze skály, 2022. *Seznam zprávy* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-online-v-ceskem-svycarsku-prsi-hasici-posilaji-do-narodniho-parku-posily-210336>

VAŇOUS, Petr a Tomáš KULHÁNEK, 2021. FOTO, VIDEO: Požár haly v Sendražicích způsobil škodu 15 milionů korun. *Deník.cz* [online]. [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/krimi/video-hasici-bojuji-s-rozsahlym-pozarem-v-sendrazicich-20210114.html>

Varování obyvatelstva v České republice [online], 2022. Ministerstvo vnitra-generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky oddělení ochrany obyvatelstva [cit. 2022-12-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Varovné prvky. *Varujeme Vás* [online]. [cit. 2022-12-28]. Dostupné z: <http://varujemevas.cz/prostredky/>

VIČAR, Dušan, 2015. *Jak se zachovat, když....*

VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK, 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2477-8.

Výchova a vzdělávání dětí a mládeže, © 2022. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cinnost-hasicskeho-zachranneho-sboru-v-ramci-pripravy-obyvatelstva.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

Zdravotnická záchranná služba, 2020. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/zdravotnicka-zachranna-sluzba-3/>

Zvláštní povodeň, 2022. *ORP Karviná* [online]. Magistrát města Karviné [cit. 2022-12-26]. Dostupné z: https://dpp.karvina.cz/orpkarvina_zvlastni-povoden/

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný sbor
JPO	Jednotky požární ochrany
JSDH	Jednotka sdružení dobrovolných hasičů
JSSV	Jednotný systém varování a vyrozumění
KHK	Královehradecký kraj
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
MU	Mimořádná událost
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
OO	Ochrana obyvatelstva
OPIS	Operační a informační středisko
PČR	Policie České republiky
VJ	Velitel jednotky
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Dělení hrozeb	23
Obrázek 2 Statistika HZS	28
Obrázek 3 Požáry	35
Obrázek 4 Metodická příručka	35
Obrázek 5 Elektronická siréna	37
Obrázek 6 Rotační siréna	37
Obrázek 7 Dálkově ovládané obecní rozhlas	38
Obrázek 8 Kraje České republiky	41
Obrázek 9 Královohradecký kraj	42
Obrázek 10 Plánek Mileta	44
Obrázek 11 Shořelá hala Mileta	46

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet akcí.....	32
Graf 2 Počet účastníků.....	32
Graf 3 Jakého jste pohlaví?.....	54
Graf 4 Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště?	54
Graf 5 Která z těchto věcí nepatří do evakuačního zavazadla?	55
Graf 6 Víte, co je improvizovaná ochrana?	55
Graf 7 Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení, požární ochrany atd...?.....	57
Graf 8 Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost?	57
Graf 9 Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí.).....	58
Graf 10 Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby?	61
Graf 11 Celkový počet mužů a žen.....	61
Graf 12 Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště? Varianta: ŽENY	62
Graf 13 Která z těchto věcí nepatří... ..	62
Graf 14 Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště? Varianta MUŽI	62
Graf 15 Která z těchto věcí nepatří... ..	62
Graf 16 Víte, co je improvizovaná ochrana? Varianta: ŽENY.....	63
Graf 17 Za jakým účelem se využívají prostředky improvizované ochrany? Varianta: ŽENY	63
Graf 18 Víte, co je improvizovaná ochrana? Varianta: MUŽI	63
Graf 19 Za jakým účelem se využívají prostředky improvizované ochrany? Varianta: MUŽI	63
Graf 20 Z čelo lze vyrobit prostředky improvizované ochrany? Varianta: ŽENY	64
Graf 21 Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany.....? Varianta ŽENY	64
Graf 22 Z čelo lze vyrobit prostředky improvizované ochrany? Varianta: MUŽI.....	64
Graf 23 Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany.....? Varianta MUŽI	64
Graf 24 Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost? Varianta ŽENY	65
Graf 25 Jak si myslíte, že jste připraveni na mimořádnou událost v podobě úniku nebezpečné látky? Varianta ŽENY	65
Graf 26 Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost? Varianta MUŽI	65
Graf 27 Jak si myslíte, že jste připraveni na mimořádnou událost v podobě úniku nebezpečné látky? Varianta MUŽI.....	65

Graf 28 Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí.) Varianta ŽENY	66
Graf 29 Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí.) Varianta MUŽI	66
Graf 30 Jaká mimořádná událost je podle Vás nejzávažnější? (Z hlediska ztráty na životech) Varianta ŽENY	67
Graf 31 Jaká mimořádná událost je podle Vás nejzávažnější? (Z hlediska ztráty na životech) Varianta MUŽI	67
Graf 32 Dokázali byste poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí? Varianta ŽENY	68
Graf 33 Víte, jak se dozvíte o případné evakuaci? Varianta ŽENY	68
Graf 34 Dokázali byste poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí? Varianta MUŽI	68
Graf 35 Víte, jak se dozvíte o případné evakuaci? Varianta MUŽI	68
Graf 36 Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? Varianta ŽENY	69
Graf 37 Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby? Varianta MUŽI	69
Graf 38 Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby? Varianta ŽENY	69
Graf 39 Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? Varianta MUŽI	69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Zúčastněné jednotky	49
Tabulka 2 Časový průběh jednotek	50
Tabulka 3 What If.....	71

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Dotazníkové šetření.....	91
------------------------------------	----

Příloha 1 Dotazníkové šetření

Přípravenost obyvatelstva na mimořádné události

Dotazník je určen lidem, kteří studují střední školu a mají věk v rozmezí 15-21 let.

Dotazník je zcela anonymní.

Dobrý den,

jmenuji se Tomáš Fátor a chtěl jsem Vás poprosit o vyplnění dotazníkového šetření, pro moji diplomovou práci na téma „Přípravenost obyvatelstva na mimořádné události.“ Studuji na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení.

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.

1. Jakého jste pohlaví?
 - Žena
 - Muž
2. Jakou školu (obor) studujete?
 - Otevřená
3. Máte připravené evakuační zavazadlo pro případ evakuace z místa bydliště?
 - Ano
 - Ne
 - Nevím, co se v evakuačním zavazadle má nacházet.
4. Která z těchto věcí nepatří do evakuačního zavazadla? (Lze zaškrtnout více odpovědí.)
 - Cenné obrazy
 - Hygienické pomůcky
 - Doklady, dokumenty
 - Hračky pro děti. (Karty atd.)
 - Trvanlivé potraviny, voda
 - cestovní varná konvice

5. Víte, co je improvizovaná ochrana?
- Ano
 - Ne
6. Zúčastnil/a jste se někdy vzdělávání/kurzu v oblasti ochrany obyvatelstva, krizového řízení, požární ochrany atd...?
- Ano
 - Ne
 - Nevím, co to je.
7. Jakým způsobem se připravujete na mimořádnou událost?
8. *Mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Např. (požár, povodeň, zemětřesení, únik nebezpečné látky atd.)*
- Ve škole
 - Přednášky od obce/kraje
 - Vůbec se o tohle nezajímám
 - Jiné:
9. Jaká mimořádná událost je podle Vás nejzávažnější? (Z hlediska ztráty na životech)
- Povodeň
 - Požár
 - Vichřice
 - Sněhová kalamita
 - Chemické havárie
 - Protržení hráze
 - Sucho
 - Jiné:

10. Víte, co dělat, když Vám chytne pánev s olejem v kuchyni a vznikne požár? (Lze zaškrtnout více odpovědí.)

- Budu se to snažit uhasit vodním hasicím přístrojem.
- Pánev vezmu a hodím pod tekoucí vodu.
- Položím na pánev plech či pokličku pro uhašení požáru.
- Budu se snažit využít mokrý hadr.
- Vypnu plyn/elektřinu.
- Pro uhašení využiji nehořlavý sypký materiál (sůl, hlína z květináče).
- Uteču
- Jiné:

11. Víte, jaké jsou bezpečnostní hrozby pro Českou republiku? Prosím o konkrétní odpověď.

- Otevřená odpověď

12. Dokážete vyjmenovat všechny krizové stavy? V České republice jsou 4.

- Otevřená odpověď

13. Znáte některé varovné a informační signály? (jeden ze signálů je slyšet pravidelně první středu v měsíci.) Prosím o konkrétní odpověď.

- Otevřená odpověď

14. Znáte všechna tísňová čísla? Prosím o konkrétní odpověď, neodpovídat ANO.

- Otevřená odpověď

15. Dokázali byste poskytnout první pomoc člověku, který je v bezvědomí? Prosím o postup v případě, že víte, jak tomuto člověku pomoci.

- Otevřená odpověď

16. Víte, jak se dozvíte o případné evakuaci?

- Ano
- Ne

17. Víte o místě, kde byste se schovali, kdyby hrozil bombový útok, či jiné takové nebezpečí? Prosím o vyjmenování konkrétního místa, kam byste šli. V případě, že nevíte odpovězte NE.

- Otevřená odpověď

18. Tušíte nebo víte, kde se vydávají ochranné pomůcky v případě potřeby?

- Ano
- Ne
- Spíše ano
- Spíše ne

19. Za jakým účelem se využívají prostředky improvizované ochrany? Prosím o konkrétní odpověď, neodpovídat ANO.

- Otevřená odpověď

20. Z čeho lze vyrobit prostředky improvizované ochrany?

- Otevřená odpověď